

KAKTUSZKÖR - KÉP

KAKTUSZOK VILÁGA - KAKTUSZOK VIRÁGA

ÉRDI KERN PÉTER KAKTUSZKÖR

2. KIADVÁNYA 2013

TARTALOM

Szerkesztői levél (Kiss Csaba).....	3
A KAKTUSZKÖR-KÉP megszületése (J.Cs. K.Cs)...	4
Kaktuszok világa c. fotó (Kiss Ármin)	6
Kaktuszok világa (Kiss Csaba).....	7
Növényrendszertan (DR. TURCSÁNYI Gábor)	10
Binominális nomenklatura (Kiss Csaba)	13
Kaktuszok virága	
A kaktusz virága (Kiss Csaba)	15
A kaktuszok virágoztatása (Ismeretlen Szerző).....	17
Novellák (JOKHEL Csaba)	
Simon Péter kaktuszkertje	22
Színes cserepek.....	26
Versek (Kiss Csaba)	
A kaktuszok virága	34
Saguaro, a Nap gyermeke.....	38
Ne bántsd a kaktuszt.....	40
Kaktuszok és állatok II.	42
Kaktuszrigmusok műhelytitkai (Kiss Csaba).....	48
Kaktuszrigmusok II. (Kiss Csaba).....	50
Gyémánt-kor (Kiss Csaba).....	53
Kaktuszkör képekben.....	54
Olvasóink írták.....	55
Virágos kedvű derűs oldalak (Kiss Csaba).....	58
Keresztrejtvény (Kiss Csaba, Kiss Ármin)	63

IMPRESSZUM

KAKTUSZKÖR - KÉP

Megjelent: 300 példány
Oldalszám: 64
Mérete: 160 × 235 × 3 mm
Tömege: 115 g
Fényképek: 69 színes
ISSN 2064-4221
Megjelenés: 2013. december
Terjesztés: térítésmentes
Felelős kiadó: Kiss Csaba
✉ obregonia@freemail.hu
Főszerkesztő: Kiss Csaba
✉ obregonia@freemail.hu
Szerkesztő bizottság tagjai:
JOKHEL Csaba
✉ jokhelcsaba@t-online.hu
Kiss Ármin
✉ karmin@freemail.hu
Szakmai lektor: VARGA ZOLTÁN
Tájépitész mérnök
✉ shadowman@freemail.hu
Terjesztő: TAKÁCS Edéné
✉ ancikaneni@citromail.hu
Borítóterv, grafika: Kiss Ármin
Fotókat készítette: Kiss Ármin
Nyomdai előkészítés: Kiss Ármin
✉ karmin@freemail.hu
Nyomdai munkák: Média Piramis KFT.

Honlap: <http://www.erdikaktusz.eoldal.hu>

© A megjelent anyagok átvételével és másolásával kapcsolatban minden jog fenntartva!

Szerkesztőség

JOKHEL Csaba

Kiss Ármin

Kiss Csaba

Tisztelt Olvasó!

Az Érdi Kern Péter Kaktuszkör 2. kiadványát, a **KAKTUSZKÖR-KÉP** magazin 2. számát tartja a kezében. A tartalomjegyzéket átolvasva azonnal betekintést nyerhet a magazin világába. Elsősorban azokhoz az érdeklődőkhöz szólunk, akik az irodalom világán át tudják jobban megközelíteni ezeket a látszólag barátságtalan, bizarr formájú, de nagyon is szeretetreméltó növényeket – a kaktuszoikat. Az alcím: **Kaktuszkör világa – kaktuszkör virága** rejti, vagy fedi fel a nemében egyedülálló magazin 2. számának valóságos tartalmát.

A **KAKTUSZKÖR-KÉP** magazin 2. számának bevezető részében feltárjuk az 1. szám **megszületésének** hátterét, motivációit. Ezt követően rövid, könnyen érthető szakmai áttekintést adunk **A kaktuszkör világának** szükségszerű kialakulásáról, a **Növényrendszertan**ban ismertjük a növényvilágban elfoglalt helyüket, szerepüket, valamint a **Binominális nomenklátúra** című cikkkel a növények elnevezésének történetébe, szabályaiba avatjuk be az érdeklődőket. Az alcím játékosága jelzi, hogy nem maradhat ki **A kaktuszkör világa** és **A kaktuszkör virág** és **A kaktuszkör virágoztatása** sem. A **Novellák, Versek** című fő részben az életből merített hihető mesékkel, olvasmányos, szójátékokban bővelkedő, komoly és vidám versekkel, eredeti, sajátos kaktuszhumorral, tartalmas, szórakoztató és

tanulságos keresztretjévennyel próbáljuk a periférikus kaktuszszemlélet kaktuszkedvelővé „változtatni”. Nem rejtettük véka alá az 1. szám visszhangját sem az **Olvasóink írták** rovatunkban. Néhány életképet is becsempésztünk a lap végére **A kaktuszkör képekben** címmel, és egy ritka, megérdemelt születésnap jókívánságot takar a **Gyémánt-kör**. Figyelemre méltó a magyar nyelv világa: a *virág* és a *világ* szavunk között mindössze egyetlen betű eltérés van, ami nem lehet véletlen. A virág a termékenység, a szépség, az élet jelképe, vagyis az egész élővilág létalapja. Egy olasz mondás szerint: **Egyetlen szép szótól kinyílnak a virágok!** Így legyen! A kaktuszkedvelőknek pedig álljon itt egy (a főszerkesztő által szabadon) módosított közmondás: **Ki a (kaktusz)virágot szereti, rossz ember nem lehet!** Mi a **KAKTUSZKÖR-KÉP** magazinban adunk át egy csokorra való kaktuszvirágot minden tisztelt Olvasónknak.

Kiss Csaba
főszerkesztő

Figyelem! Mindkét szám letölthető
<http://www.erdikaktusz.eoldal.hu>
<https://www.facebook.com/KaktuszkorKep>

A KAKTUSZKÖR-KÉP megszületése

Az Érdi Újság 2012. februári számában a pályázatokat ismertette az olvasóival. A pályázatok között lehetősége nyílt minden civil szervezetnek, így az **Érdi Kern Péter Kaktuszkörnek** is, hogy segítséget kapjon tervei megvalósításához. Gyors telefonos egyeztetések után sikerült letöltenünk a segítségül szolgáló nyomtatványokat, hogy azok kitöltésével időre elkészülhessünk. Sorozatos levélváltásokkal egyeztetve LIBNÁRNÉ HERCZEG Ilona főszervezőnk segítségével összeállítottuk a végleges terveket, amelynek a benyújtására még éppen elég idő állt rendelkezésünkre. Így bekerülhettünk a pályázók közé.

Az eredményhirdetés után megtudtuk, hogy az ÉKPK sikerrel pályázott. Több érdekes ötlet elvetése után döntöttünk úgy, hogy maradandót alkotva, bemutassuk egy kiadvány keretén belül a Kaktuszkört, tagjait, működését, alkotásait és eddigi eredményeit rendhagyó módon, tágas műfajhatárok keretei között. A feladatok leosztása után megkezdődhetett a szervező és szerkesztő munka, hogy mihamarább összeállhasson az az elképzelés, ami még ekkor – érthető módon – a megvalósítástól igen távol volt. Kezdeti lendületünket hamar megtörte egy apró félreértés, miszerint mindketten azt hittük, hogy a

számítástechnikai területen a másik fél a jártasabb. Ennek tisztázása után gyorsan beláttuk, hogy a jelenleginél jóval magasabb szintű számítástechnikai tudást igénylő segítségre van szükségünk. A szerkesztői munkát vállaló Kiss Ármin hozzáértő szeme azonnal észrevette, hogy ide valamilyen precízebb, jobb, használhatóbb program kell, mint amivel mi ketten eddig próbálkoztunk. Módszeres és célzott kutatás eredményeként megtalálta a megfelelő programot, és azonnal átképezte magát számítógépes tördelőszerkesztővé, és a betanulási időt is beleszámítva, röpké két hét alatt precízen gépre vetette a kiadvány addig elkészült cikkeit. Ekkor még csak 40 oldalban gondolkodtunk, de hamar beláttuk, hogy ennyi elképzeléshez kell még legalább négy oldal. Az idő előrehaladtával újabb négy oldalhoz még négy és még négy, azután újabb négy. Így kerekedett ki 60 oldalnyira a **KAKTUSZKÖR-KÉP**, amelyben az „ismeretlen” szerkesztők bemutatása után helyet kapott az MKOE alapítójának, KERN Péternek az élettörténete, a Kaktuszkör tevékenysége, néhány hasznos információ a kaktusztartással kapcsolatban, versek, novellák, kaktuszfényképek, humor, rejtvény és sok egyéb érdekesség. A kedves Olvasó nyilván észreveszi a cím és a címlapfotó közötti összefüggést, csakúgy, mint az alcím és a tartalom közötti szerves kötődést! A belső tartalommal is igyekeztünk kiszolgálni nemcsak a kaktuszokat kedvelőket és ismerőket, hanem e növények birodalmába „véletlenül odatévedőket” is. Ahhoz, hogy minden elképzelés bekerüljön a magazinba, a jobban látható 10 pontos betűnagyságot 9 pontosra kellett csökkentenünk, különben az irkatüzés 80 oldalas fizikai határát is átléptük volna. Persze azt tudni kell, hogy eleinte abban a hitben dolgoztunk, hogy csínján kell bánni a színekkel, a képekkel és a betűk méretével, mert a rendelkezésre álló pénz, sajnos, erős korlátok közé szorít. Később tudtuk meg, hogy ez a költségeket nem nagyon érintette, ennek ellenére több képanyag illusztrációként történő alkalmazására az időkorlát és a terjedelem miatt nem volt lehetőség. A saját tapasztalatunk és a nyomdai illetékesek véleménye alapján is megállapítható, hogy Ármin gyors és szép tördelőszerkesztői munkát végzett, és egy az egyben ez alapján készült a nyomtatás. Reméljük, hogy Olvasóink visszajelzései ezt majd megerősítik. Mindenesetre a **KAKTUSZKÖR-KÉP** kiadvány szerkesztése közben annyi új ismeretet sajátított el Ármin, hogy az esetleges következő számhoz a tördelőszerkesztő munka már gyorsabb és még színvonalasabb lehet.

A megfelelő nyomda kiválasztásában az e téren

ÉKPK klubnap: MOLNÁR Veronika, SZLABEY Gábor, DR. MÉSZÁROS Zoltán (előadó) Fotó: JOKHEL Csaba

jártas kedves ismerőseink, valamint a kor modern médiája, az internet segítette, így a kivitelezésre több cégtől kérhettünk árajánlatot, mert sajnos, egyéb támogatók híján, az anyagi lehetőségeink igen szűkösek voltak. Ám a legkedvezőbb árajánlatok is minden képzeletünket felülmúlták. Ebben az anyagilag ellehetetlenülő helyzetben lépett a színre a főszerkesztő felesége, aki önzetlenül és szolidaritásból javasolta, hogy a családi kasszából fizessük ki a hiányzó összeget. („*Azt hiszem, kevés olyan megértő házastárs van még országos méretben is, aki nemcsak elviseli, hanem minden módon segíti is párját, hogy költséges hobbijának élhessen.*” – JOKHEL Csaba). A legkedvezőbb kondíciót ajánló nyomda így már megkezdte a munkát, amelyet még néhány levélváltás és személyes találkozó előzött meg, de a beígért határidőre és minőségben rendben elkészült a kiadvány. Még sok-sok apró munka és váratlan akadály kísérte a **KAKTUSZKÖR-KÉP** olykor göröngyös útját, míg nem egész másfél hónap után a kezünkben lapozgathattuk azt a magazint, amihez hasonló kaktuszcsoporthoz vagy személy Magyarországon eddig még nem adott ki!

2012. november elsején elérkeztünk az utolsó munkafázis előkészítéséhez, amikor összeállítottuk a zömmel MKOE tagok névjegyzékét, akik ajándékként, postai úton megkapták a **KAKTUSZKÖR-KÉP** magazinunkat, amelyet – ha akarnak –, akár a Kaktusz-

Világ kiadványok közé is behelyezhetnek. Rövid egyeztetés után azt gondoltuk, hogy praktikussági szempontok miatt mérete pontosan egyezzen meg az egyesületi kiadvánnyal. Sajnos, minden MKOE tagot nem tudtunk megajándékozni, mert a 300 példány ezt nem tette lehetővé. Amennyiben minden tag igényelné, az MKOE vezetésének még mindig van lehetősége ebben dönteni.

E sorok végén megköszönjük FEKETE István, KATONA Zoltán, SZANDA Róbert, SZEGEDINÉ BENKŐ Ágnes közreműködését az illusztrációként felhasznált fotóik révén, melyeket korábban vagy a felhívás után bocsátottak a rendelkezésünkre, és DR. Solti Ádámnak, a Kaktusz-Világ főszerkesztőjének, hogy precíz és gyors szaklektori munkájával hozzájárult a magazin színvonalának emeléséhez.

Szeretnénk továbbá megköszönni mindazoknak a támogatását, akik részt vettek a munkában, akár szóval, tanáccsal vagy bármilyen segítséggel, hogy ez a rendhagyó, egyedülálló kiadvány, a – **KAKTUSZKÖR-KÉP** – megszülethessen, és a magyar kaktuszkultúra örök részévé válhasson.

Írta:

JOKHEL Csaba ÉKPK titkár, szerkesztő
KISS Csaba főszerkesztő

A kaktuszok világa

A **kaktusz** szó hallatán elsöre szinte mindenkinek a tövises vérteszű növény, valamint Mexikó jut eszébe – és nem véletlenül! Annyira nem, hogy ez az egyetlen ország, amelynek nemzeti címerében egy *Opuntia* (medvetalp) vagy a hozzá nagyon hasonló *Consoulea* kaktuszfaj látható, amire egy sas a csőrében és a karmában egy kígyót zsákmányolva leszáll. Az átlag európai ember számára legnépszerűbb kaktuszok a fentebb említettek kivül a *Ferocactus* (hordókaktusz – lásd 29. oldal), a legnépesebb *Mammillaria* (szemölcskaktusz – lásd 46. oldal) nemzetség zöme is innen származik. A western filmek által legismertebb kaktusz, a *Carnegiea gigantea* (óriás kandeláber kaktusz – lásd 38. oldal) az USA-ban is megtalálható. A legtöbb faj, alfaj, forma és változat, vagyis a kaktuszok családjának mintegy 40%-a ebben a hatalmas, Magyarországnál

kb. harmincszor nagyobb államban él. A 60% Észak- és Dél-Amerika többi országában és a kontinenst övező közeli elszórt kisebb-nagyobb szigetvilágban él. A kaktuszok a legszélsőségesebb helyeken, tápanyagban meglehetősen szűkös, gyakorta túl meleg, rendkívül száraz vagy éppenséggel több ezer méter magas hegyek hideg, szeles, oxigénben szegény, rendkívül zord vidékein tudtak gyökeret verni, vagyis ami még a növények által élhető világból számukra megmaradt. A tudomány mai állása szerint a kettős kontinens egyenlítői környékéről húzódtak északra és délre egyre távolabbi területeket meghódítva, és a mindenkori környezetükhöz alkalmazkodó folyamatos evolúciós változások következtében egyre közelebb jutottak a számukra már-már elviselhetetlenül hideg vidékre – az északi és a déli szélesség 55 fok körüli tájára –, ahol még egyáltalán létezni tudtak.

Az eddigi tudományos kutatások alapján az első szárazföldi növények 400–500 millió évvel ezelőtt jelentek meg. Evolúciós fejlődésük során folyamatosan terjedtek és hozták létre sajátos életformájukat, melyben a tápanyagok és a víz mennyiségének döntő szerep jutott. Ezekről függően építették fel szervezetüket, állandóan igazodva a különböző helyi mikroklímához és a mindenkori egyéb életfeltételekhez is, többek között a napfény mennyiségéhez, a hőingadozásokhoz, évszakváltozásokhoz, a légköri összetevőkhöz, a talajviszonyokhoz, a növénytársulásokhoz és sok más apró tényezőhöz. A lehetőségek szinte végtelen variációjú tárháza következtében a növényvilág tagjainak a legkülönbözőbb egyedi

tulajdonságokat kialakítva sikerült alkalmazkodniuk az adott körülményekhez, vagyis a túléléshez. Bizonyos növénycsoportok egyik legfontosabb tulajdonságává vált a szárazságtűrő életmód kialakítása ott, ahol a csapadék éves viszonylatban vagy nagyon kevés volt, vagy ha bőséges, akkor ritkán és rendszertelenül. A szárazságtűrés legelterjedtebb formája a pozsgás (szukkulens) életmód lett. Ezt az életmódot alakították ki a kaktuszok is. Ahhoz, hogy megértsük, miért kizárólag csak Amerika a kaktuszok őshazája, néhány mondatban vissza kell tekintenünk a régmúlt földtörténeti korokra.

A szilárd földkéreg kialakulása után a belső erők hatására a földkéreg több, nagyobb lemezre töredezett, melyek az izzó magmán folyamatos mozgásba kerültek. A jégkorszakot követően ezeken a földlemezeken a magasabban fekvő összefüggő területek, a későbbi szárazföldek (kontinensek) kiemelkedtek a vízszint fölé. A földkérget alkotó lemezek vándorlása (**lemeztektonika**) következtében

300-250 millió évvel ezelőtt az ún. perm időszakban megkezdődött ezeknek a kontinenseknek az egyesülése. Ez a geológiai folyamat már a perm időszak alatt jelentősen előrehaladott állapotba került, de csak 250-200 millió évvel ezelőtt, a triász időszak végére vált teljessé. Ezáltal létrejött a Föld egyetlen szuper őskontinense, a **Pangea** (görög szó, jelentése: összföld) és az azt körülölelő világoceán, a **Panthalassa**. Természetesen a lemeztektonikai mozgások nem álltak le, sőt, más irányba tovább folytatódtak. A Pangea az idők során kettévált az északi **Laurázia** és a déli **Gondwana** szárazulatokra, majd ezek keleti nyugati tagozódása is megkezdődött, míg a mai kontinensek körvonalai ki nem rajzolódtak. A kontinenseket körülvevő óceánok és tengerek a szárazföldi élőlények számára átjárhatatlan akadályt jelentettek néhány nagy távolságokra is röpképes madár kivételével.

A kaktuszok a kialakult új földrészek egyikén, a nyugatra elmozduló Laurázia és Gondwana területein fejlődtek ki a növények evolúciós folyamatának egyikékként, melyek a kevés és bizonytalan eloszlású csapadékmennyiséghez igazították életkörülményeiket. A kaktuszok megjelenése, mintegy 30-35 millió évvel ezelőtre tehető a ma Amerikának nevezett egyenlítői környéken. A lemeztektonikai mozgásokból adódóan 20-25 millió évvel ezelőtt a kettős kontinens majdnem teljes hosszában felgyűrődött a földköpeny, kialakítva a Sziklás-hegység, az Andok és a kisebb hegyvonulatok együttesét, a Kordillerákat. Az éghajlat teljesen megváltozott a hegy miatt felfelé mozgó légáramlat

következtében. A kontinens belseje felé néző oldal száraz lett! A Csendes-óceán felől érkező felfelé mozgó levegő lehül, ezáltal a harmatpontja csökken, a magában hordozott víz pedig kicsapódik, hiszen alacsonyabb hőmérsékleten kevesebb vizet képes tárolni, ezért a feleslegből eső lesz. Így lett az amerikai hegységek keleti fele esős és dús a növényzetben, pl.: Amazonas-medence, őserdők-esőerdők, a nyugati fele pedig szélsőségesen száraz, pl.: Atacama-sivatag, Death Valley. A hegy túloldalán leszálló levegő – mivel már elvesztette víztartalma jelentős részét, így eső sem lehet, lefelé szállva ráadásul fel is melegszik –, tovább szárítja az érintett területet. Ezt a jelenséget bukószélnek (*föhn*) nevezik, a helyiek az észak-amerikai Sziklás-hegység bukószélét *chinook*, az argentin Andokét *zonda* névvel illetik. Ez a folyamat segítette és felgyorsította a kaktuszok szárazsághoz igazodó evolúciós folyamatát. A levelek teljesen eltűntek, hogy a vízben szegény körülmények miatt a párologtatás minél kevesebb legyen. Helyüket a tövisiek, az asszimilációs szerepüket – anyagcseréjüket – pedig a zöld szár és hajtás vette át.

Amennyiben más földrészekben is található kaktusz, az mind behurcolás eredménye. Még Afrika középső tájainak keleti részén és a mellette lévő Madagaszkár és Sri Lanka szigetére is állatok vagy emberek közvetítésével jutott el, de nem evolúciós folyamat eredménye. Ha így lenne, az amerikai kontinenshez hasonlóan, vertikális és horizontális elterjedést vonna maga után átszármazva nemcsak Afrikába, hanem Ausztrália kivételével Európába és Ázsiába egyaránt. Sőt, e területek együttes nagyságát figyelembe véve sokkal több nemzetségnek és fajnak (taxonnak) kellett volna kifejlődni, mint Amerikában, márpedig nem így van. Az említett, viszonylagosan kis területen csak egy kaktuszfaj, a *Rhipsalis baccifera* és 3 alfaja a *R. baccifera* subsp. *erythrocarpa*, *R. baccifera* subsp. *horrida* és a *R. baccifera* subsp. *mauritanica* terjedt el.

A kaktuszok a területi terjedésük alkalmával egyre nagyobb ütemben kényszerültek átállni a szárazságtűrő életmódra, mivel csapadékban egyre szegényebb helyen találtak életteret maguknak. A kedvezőbb életkörülményeket biztosító területeket más, gyorsabban fejlődő növénytípusok – fák, bokrok, cserjék, magas fűvek stb. – foglalták el. A fennmaradásuk érdekében a kaktuszoknak is alapos változásokon kellett átesniük. A helyi klímaviszonyok, mint a hőmérséklettartomány, a csapadékmennyiség és annak éves eloszlása, a napsütötte órák száma és a tápanyagot biztosító talajok összetétele minden növény fejlődését befolyásolták, így a kaktuszok esetén is ezek döntő hatására alakult a méret, az alak, a víztároló képesség és a töviszettség sok apró kis tulajdonság mellett. A fentebb említett geológiai változások miatt, ritka és egyenetlen eloszlású

csapadékhöz történő alkalmazkodásuk során korán megváltak a párologtatást gyorsító leveleiktől, áttáltak a vízraktározásra alkalmas testfelépítésre, és a kevesebb folyadékvesztéssel járó éjszakai anyagcsereműködtetésre. A többségük letörpült, gömbszerű formát öltött, vagy a magasságukat megtartva (esetenként növelve) hengeres szárú, oszlopos vagy elágazások révén gyertyatartó, illetve orgonasiszerű alakokat vettek fel. A levelek helyett különböző formájú, hosszúságú, vastagságú, sűrűségű töviseket fejlesztettek, a szárukat szemölcsösen vagy/és bordásan alakították ki. A vízfelvevő képességüket ezáltal harmonikaszerű térfogatnöveléssel vagy -csökkenéssel tudják igazítani a csapadékvizonyokhoz. A bordák a teherbíró képességüket és szilárdságukat is növelik, ugyanakkor a környező növényzet árnyékolásán kívül, a tövisiek mellett az önárnyékolásukat is biztosítják. A tövisiek az árnyékoló és védő szerepükön túl a levegő páratartalmát is ki tudják maguk számára nyerni (higroszkópos), vagy a felü-letükön kicsapódott nedvességet a gyökereikhez vezetni.

Öntözéskor vagy esőben megfigyelhető, hogy a tövisiek, ha nedvességet kapnak, azonnal élénkebb és sötétebb színre váltanak, a felületükön rögtön szétfut, vagyis nem taszítják, hanem nagyon is „megfogják” a vizet (lásd. fotó). A *Pediocactus* (ex-*Navajoa*) nemzetség fajainak tövisé szivacsos, parafaszzerű, éppen azért, hogy a száraz körülmények között még a páráit is képes legyen magába szívni. Egyéb megfigyelés, hogy a tövisiek vizes állapotban többnyire elvesztik merev mivoltukat és rugalmassá válnak – tehát tényleg elnyelik a nedvességet! Párás hajnalokon az is megfigyelhető, hogy a tövisceiken, legfőképpen a hegyükön vízcseppek alakulnak ki. Egyes nemzetségek fajai a bőrfelületüket viaszos réteggel (kutikula) védik a túlzott párologtástól és a gázcserenyílásuk is minimálisra csökkent, amely a szükséges életfolyamatukhoz a hűvösebb időszakban, vagy éjjel funkcionál. Még a virágukat is napernyő módjára árnyékolásra használják, így a legtöbb fajnak viszonylag nagy vagy egyidőben több virága is fejlődött és általában a csúcsukon vagy annak közelében, mivel ez a zsenge rész a legérzékenyebb. Mindez elképesztő alkalmazkodás a túléléshez. A kaktuszok számára az élőhelyük nem tekinthető minden esetben szélsőségesnek és inségesnek, sőt, éppen ellenkezőleg, fennmaradásukhoz ez optimális környezet! A teljes igazsághoz azonban hozzátartozik, hogy sok faj számára jobb lenne a kövérebb talaj, több csapadék, kevesebb napfény – de ott nem élhetnek, ahol ilyen „gazdagság” áll rendelkezésre, mert onnan más növények már rég kiszorították őket! Ezt a megállapítást épp az igazolja, hogy kultúrában nem olyan aszottak, mint eredeti termőhelyükön,

sőt, nagyobbra nőnek, többet virágoznak, zöldebbek, intenzíven sarjadnak, szaporodnak stb. Tehát azért az a **kaktuszok világa**, ahol élnek, mert a többi növény – ami konkurencia lenne – kipusztult onnan vagy már gyökeret sem tudott verni.

* **lemeztektonika**

A Föld főbb felszíni sajátosságainak – a vulkánkitörések az óceáni szirtek és árkok, felszíni hegységrendszerek – kialakulásával foglalkozó tudomány. A Föld külső kérgé (litoszféra) kb. 30 kisebb-nagyobb merev darabból, ún. tektonikus elemből áll. A szilárd lemezek a forró megolvadt közetrétegen évente kb. 3-10 cm-t úsznak. (Európa és Amerika távolodik egymástól!). Ezek a lemezmozgások hozták létre a Pangea szuperkontinentst, majd ennek a két részre szakadását (Eurázsia, Gondwana), illetve a továbbdarabolódás révén a mai kontinenseket.

Szakirodalom:

Kaktusz-Világ XXXVI. évf. 6. szám, 2012.

HUNT, David R. – TAYLOR, N. – CHARLES, G. (2006):

The New Cactus Lexicon: descriptions and illustrations of the cactus family. dhbooks, Milborne port.

Britannica Hungarica világciklopédia (1997), Magyar Világ Kiadó, Budapest.

Írta: Kiss Csaba

Ferocactus peninsulæ higroszkópos kaktusztövis

Fotó: MÄH Zoltán

REND: SZEGFŰVIRÁGÚAK
(CARYOPHYLLALES = CENTROSPERMAE)

Legfőbb ismertetőjelük, a magkezdemények centrális placentációja. Régebben használt elnevezésük a „*Centrospermae*” is erre utal. Virágaik sugaras szimmetriájúak, rendszerint öttagú körökből állnak és csaknem mindig ciklikusak. Nagy színes levelekből álló vagy **extrém módon leegyszerűsödött virágtakarójuk gyakran lepel**. Lágyszárú, gyakran szukkulens növények, de esetenként előfordulnak közöttük fásszárúak és polikambiális vastagodásúak is.

CSALÁD: Kaktuszfélék (Cactaceae)

A családot esetenként külön rendbe (*Cactales*) sorolják. Magkezdeményük és magjuk szerveződése, továbbá annak alapján, hogy antociánok helyett *betalainok* képződnek bennük, elsősorban a *Phytolaccaceae* családdal hozhatók kapcsolatba. Közöttük a *törzsszukkulens* életforma az uralkodó. A család legfontosabb ismertetőjegye a *rügszemölcsök* (*areola* – lásd fotó) képzése.

Forrás:

MEZŐGAZDASÁGI NÖVÉNYTAN

Szerkesztette: DR. TURCSÁNYI GÁBOR

Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest 2001.

Fogalommagyarázat:

centrális placentáció: A magház falának azon részét, ahol a magkezdemények ülnek, maglécnek (placenta) nevezzük. A magkezdemények magházban való elhelyezkedése alapján megkülönböztetünk szegélyi (marginális), fali (parietális), szögleti (anguláris), tengelyi (axiális, **centrális**) és alapi (bazális) **placentációt**.

polikambiális vastagodás: Eltér a megszokottól. Ilyet figyelhetünk meg a cukorrépa répatest(rész)-ének gyökér eredetű részében. A vastagodást egymás után képződő, járulékos kambiumgyűrűk működése eredményezi. A másodlagos vastagodás különleges esete. A libatopfélék és az amarántfélék családjához tartozó növények szárában és gyökerében egyaránt előfordul. A sztlében megalakul ugyan egy összefüggő kambiumgyűrű, amely fa- és háncslemezeket hoz létre, de csak rövid ideig működik. A szállítólemezeken kívül a perikambium is osztódásba kezd, és egyes részein szállítószövetet, más részein pedig raktározó alapszövetet fűz le. Rövid működés után ez is befejezi az osztódást, miközben legkülső származékjaiból újjászerveződik egy harmadik, nekvedik stb. kambiumpalást. Ez így folytatódik tovább a tenyészidő folyamán. Ez a vastagodás tehát **koncentrikus edénynyalábköreket** alakít ki a kéregben (pl. a répatest rövid szártagú hajtásában és gyökér eredetű részében is). A másodlagos bőrszövet, a periderma szintén hamar megjelenik.

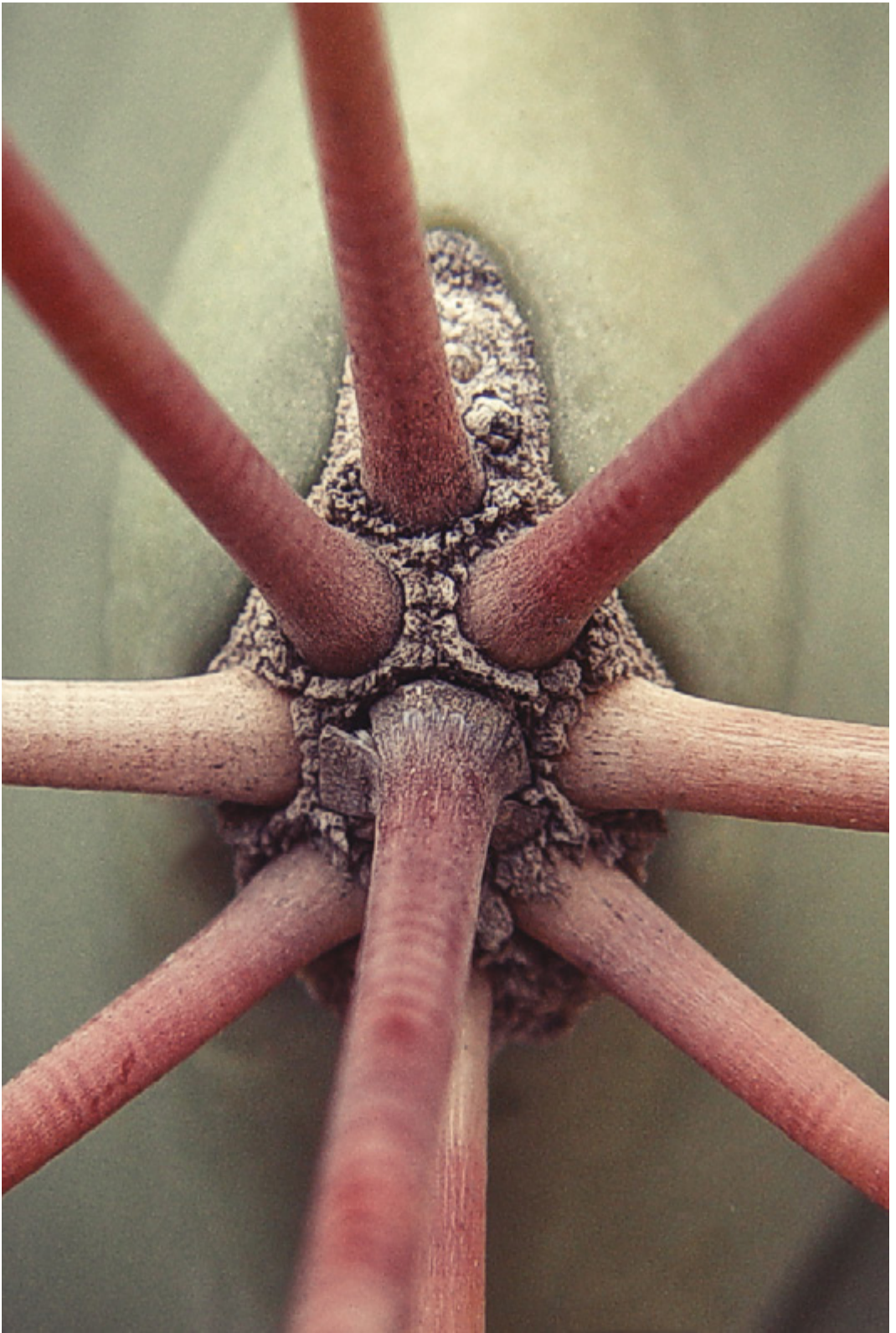
kambium: A nyitvatermők és a kétszikű növények szárában a hossznövekedést általában jelentős másodlagos vastagodás kíséri. A hosszanti növekedés a tengelycsúcs származékainak, míg a másodlagos vastagodás másodlagos merisztémák keletkezésének és működésének az eredménye. Minden olyan merisztémát, amelyből másodlagos vastagodás megindul, **kambiumnak** nevezünk. A kambium bármelyik élő szövetrészen (pl. elsődleges kéregben, bélsugárban, háncsban) létrejöhet. Az általa létrehozott szövetek másodlagosak.

merisztéma: A fiatal, általában nagy sejtmagvú, plazmadús, vékony sejtfalú, intenzív osztódásra képes sejtcsoportokat nevezzük osztódó szöveteknek vagy **merisztémáknak**.

A fogalommagyarázatot szerkesztette: Kiss Csaba

A legtöbb kaktusz levéllemeze teljesen redukálódott. A levélalapot terjedelmes *levélpárnákká* (*podarium*) alakulnak, amelyek **bordaszerű** sorokba rendeződnek, s rajtuk fejlődnek a **tövisek**-ké vagy **szőrökké** módosult levélkezdemények. Sok kaktusznak csőszerűen megnyúlt vacska vagy **virágcsöve** van, amely a kocsánnyal és a termőt körülvevő fellevelekkel (*pericarpellum*) együtt alkotja a reprodukzív (szaporító) hajtást. A spirálisan elhelyezkedő fellevelek fokozatosan mennek át sziromszerű **takarólevelekbe**. **Magházuk** középső vagy alsó állású. **Termésük** sokmagvú, húsos bogvyó. Sok faj termését szívesen fogyasztják.

Gazdasági jelentőségük mindenekelőtt Amerika sivatagi és félsivatagi tájain van: szélsőségesen száraz éghajlat alatt az egyetlen tűzifát és építőanyagot szolgáltató növények. Egyes viaszos *Cereus* fajokból fáklya készül. A fűgekaktuszok (*Opuntia tuna-blanca* [sin. *Opuntia ficus-indica*], *Opuntia ficus-indica*, *Opuntia compressa*) húsos termése gyümölcs. Az *Opuntia ficus-indica* és az *Opuntia tomentosa* a skarlátvörös festékanyagot termelő bíbortetű fő gazdanövényei lehetnek. Gyakran erősen gyomósítanak. Itthon főleg dísnövényként ismerjük őket.

Binominális nomenklatura

Amerika felfedezését követően (1492) új növények – többek között kaktuszok – kerültek át Európába. A leírt növények száma ugrásszerűen megnőtt (jelenleg kb. 435 000 növényfaj) és egyre inkább szükségessé vált a teljes növényvilág addigi rendszerezésének újragondolása.

Új faj, esetleg nemzetség felfedezése esetén a tudományos besorolás így már megvalósítható. A tudomány a fokozatos fejlődése során a növényvilágot (PLANTEA, FLÓRA) több szintre osztotta le (*törzs, osztály, rend, család, nemzetség, faj*), és ez alapján a legkisebb botanikai egység – a faj.

A botanikai nevezéktani szabályok szerint minden fajt két tagból álló tudományos (latin) név jelöl. Alacsonyabb botanikai besorolás is alkalmazható, egy-egy speciális megnyilvánulást, általában kismérvű eltérést jelent. Létezik a faj megjelenési formájának olyan esete, amikor elindul az alfajjá történő elkülönülése, új fajok kialakulása. A DARWIN (1809–1882) által felfedezett és megismertetett evolúciós folyamat rendszerint milliónyi évig is tart, de ritkán a kedvezően szélsőséges esetek együttállásakor ez pár évtized alatt is végbemehet.

Egyre nagyobb az igény, hogy az alfaj legyen a legkisebb hivatalos botanikai egység, mert a különböző populációkban, az egymástól egyre távolabb élő fajcsoportosulások, az elszigetelődés és a mikroklíma hatására kezdenek eltérni az eredeti fajtól. Az új faj kialakulásáig – amikor már a távolság és egyéb biológiai akadályok (pl.: virágzási ciklus eltolódása) miatt nem is kereszteződnek egymással – alfajként kezelik ezeket a populációkat.

Tudományosan az *alfaj az egy fajhoz tartozó olyan egyedek csoportja, amely más, az alapfajhoz tartozó egyedcsoportoktól elszigetelődött (izolálódott), közöttük már nincs génkicserélődés* (összeforrás).
Faj alatti rendszertani egységek:

alfaj – subspecies, rövidítve: subsp.

változat – varietas, rövidítve: var. (minőségi eltérés)

forma vagy alak – forma, rövidítve: f. (eltérő méret)

luzus – lusus, rövidítve: l, vagy lus. (eltérő virágszín, nem öröklődő)

A növények elnevezésére kialakított kétfajta rendszer – a **binominális nomenklatura** – Carl von LINNÉ (1707–1778) svéd természettudós, a Svéd Tudományos Akadémia megalapítójának nevéhez fűződik. LINNÉ az 1753-ban írt *Species Plantarum* c. művében alkalmazta először a növények kettős elnevezését. Másik nagy érdeme, hogy meghatározott és leírt állatfajok mellett közel tízezer növényfajt is, többek között kaktuszokat és egyéb pozsgásokat, melyeket kettős latin névvel látott el, ezek többsége mára sem változott. LINNÉ előtt kb. 20 mesterséges rendszer készült különböző morfológiai jegyek alapján, s úgy vélte az addigi gyakorlattól merőben eltérően, hogy

minden növényt egy nemzetség- és egy külön fajnévvel pontosan azonosítani lehet. A rendszerét már nem, de a kettős elnevezést (**binominális nomenklatura**) használja a mai tudomány gyakran a fenti kiegészítés igénybevételével, ahol alfaji rang (subspecies) alkalmazása szükséges – pl.: *Echinocereus ferreirianus* subsp. *lindsayi* (MEYRAN) TAYLOR 1997. Lásd: fotó a 12. oldalon.

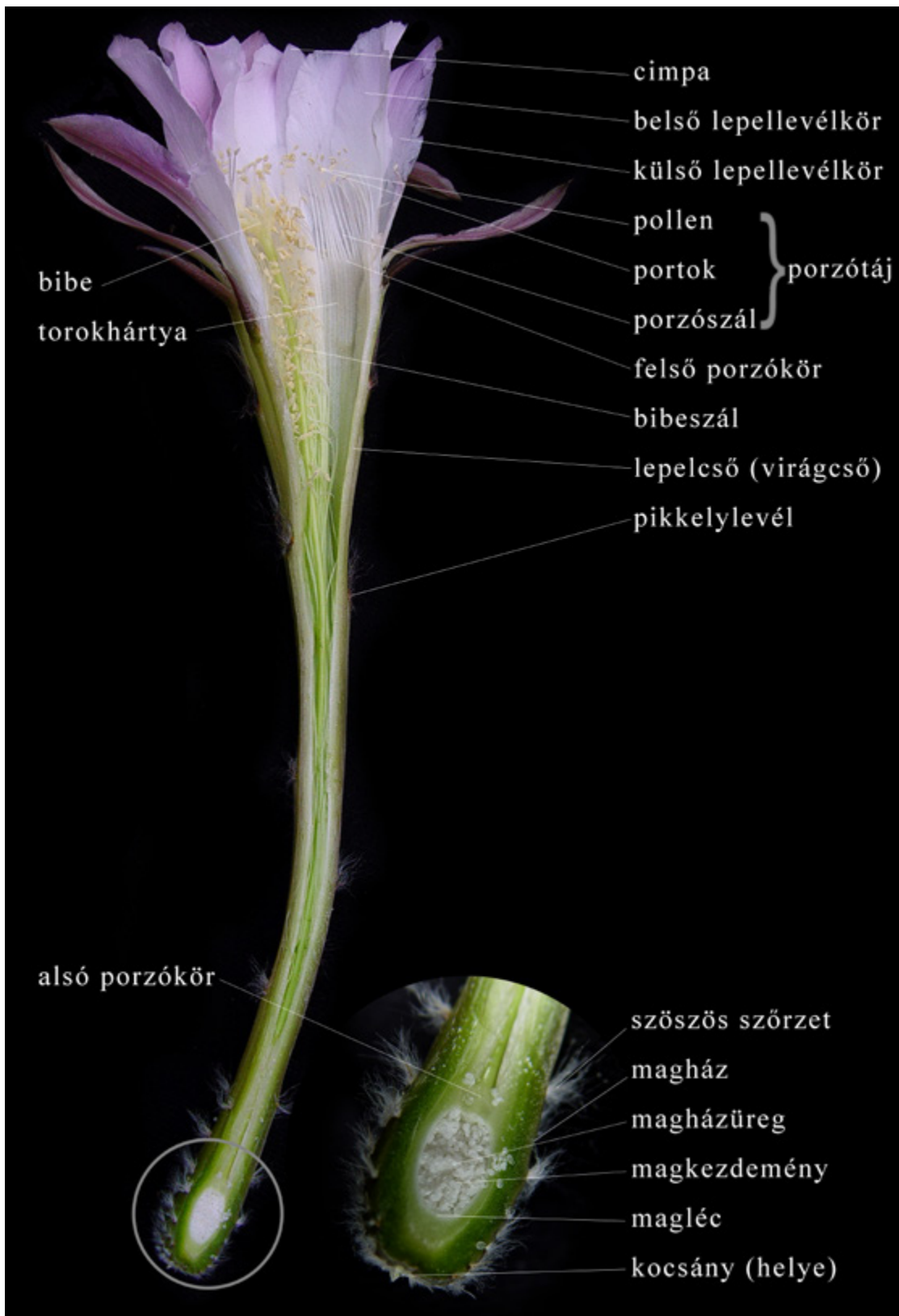
Magyarázat: az 1. név a nemzetségnev, a 2. a fajnév, majd az alfaji státusz rövidítve és az alfajnév követi. A zárójeles név az első leírót, a 2. név a rendszerezőt jelöli, a végén szereplő szám a rendszerbe állítás dátuma. Egy név esetén az első leíró és a rendszerbe állító u.a. a személy. (*Érdekes, és talán nem kellően indokolt, hogy a két legfontosabb adat, a megtalálás és az első leírás dátuma hiányzik – a szerk.*)

A tudományos neveket a nemzetségi szinttől lefelé dőlt (*italic*) betűtípussal írjuk, a nevek közötti rangjelölés kivételével. Az 1. név a nemzetségnev, ezt mindig nagy kezdőbetűvel írjuk, a 2. a fajnév mindig kisbetűs. A tudományos név alapja a latin és az átvett ógörög szavak. A nevek jelentése több csoportra osztható. Általában szemmel látható tulajdonságra utal, jelentheti a megtalálás helyét, viselheti a megtaláló, vagy híres személyiségek nevét. A fellelt növények az első leírás publikálásáig kaphatnak ideiglenes- vagy katalógusnevet is, esetleg megtalálójá egyszerűen gyűjtőszámmal látja el. Amikor még nem elfogadott vagy nem publikált az új név, akkor azt „bevezető névvel” szokták illetni nomen provisorium – röviden nom. prov. – mely azt jelöli, hogy nem végleges név, de lehetséges alternatíva. A latin név után szerepel. Egy másik eset a latin név utáni n.n. rövidítés, mely a nomen novum. Ez új nevet jelent, de átnevezés után is alkalmazhatják, vagy új, frissen leírt faj esetén a név után szerepeltetik. Ha két vagy több különböző nevű növényről kiderül, hogy egyetlen fajhoz tartozik, az első hivatalosan megjelentetett név elsőséget (prioritást) élvez, az marad az elfogadott név, a többi ún. szinonim név lesz. Pl: *Echinopsis* (syn. *Lobivia*). Ezek feltüntetése azért fontos, mert a különböző szakirodalmi leírásokban megjelenő más-más névvel illetett faj beazonosítható.

A kaktuszok esetében a legutóbb 2006-ban rendszerezett 1438 faj mellett közel 400 alfaj is szerepel (kb. 28%). Azóta több új faj (pl.: *Aztekium valdezii* VELAZCO, ALVARADO et ARIAS 2009. sp. nov.) és alfaj is találtak a kaktuszkutatók.

A fajok folyamatosan változnak, az evolúciós folyamat sosem áll meg, ez más fajok kihalását is jelentheti, az új fajok/alfajok (taxonok) felderítése és leírása csak idő kérdése. A növényvilág teljes feltárása egy nagyon hosszú folyamat lesz, ha egyáltalán a végére lehet érni.

Írta: Kiss Csaba

Kaktuszok virága

A virág (flos) módosult levelekből álló, korlátolt növekedésű, törpe szártagú szaporítóhajtás. Virágrügyből vagy vegyes rügyből fejlődik, kaktuszok esetén az areolából vagy az axillából (pl.: *Mammillaria* nemzetség). A virág tengelyének két része van, a **kocsány** és a **vacok**. A kaktuszokon a kocsány nem látható, a vacok a virágtengely felső, kiszélesedő rövid szártagú része. A vackon fejlődő viráglevelek közül az alsó csomókon a virágtakaró-levelek, a felsőkön az ivarlevelek erednek. Ha a porzós és a termő virágok egy növényen fejlődnek ki, akkor egylaki, ha külön példányokon, akkor kétlaki a növény. A kaktuszok jellemzően egylaki növények, de igen ritkán előfordul kétlaki is, pl. az egyik „medvetalp”, az *Opuntia stenopetala*. A beporzás szempontjából egy részük önbeporzó, más részük idegen beporzású (önsteril). A kaktuszokon a virágtakaró egynemű, egymáshoz hasonló lepellevelekből áll. A leples virágtakaró nem különül el csészére és pártára. Egyes leveleit lepellevélnek nevezzük. A **lepellevelek** többnyire két körben, külső és belső lepelkört alkotva helyezkednek el a vackon. A **lepellevelek** állhatnak szabadon (szabad lepel), de össze is forrhatnak (forrt lepel). A forrt lepel összenőtt része a **lepelcső**, szabadon álló részei pedig a **lepelcimpák**, az összeszűkülő alsó rész neve **lepeltorok**. (Pl.: *Denmoza rhodacantha* lásd: 16. oldal, vagy a *Cleistocactus*, *Schlumbergera* nemzetség fajtái.) Minősége szerint a lepel lehet:

- Szörnemű, amikor a lepel módosulása révén keletkezett szörképletek helyettesítik.
- Csészenemű, amelynek levelei zöld színűek és általában aprók, pikkelyszerűek.
- **Sziromnemű**, amikor a lepellevelek színesek, általában nagyok (pl. *Echinopsis* nemzetség) vagy kicsik, de tömegesen nyílnak, (pl. *Mammillaria* nemzetség), feltűnőek.

A kaktuszok esetében ez utóbbi a jellemző. **Sziromneműek de, nem szirmok!** Lepelnek (külső lepel, belső lepel) is nevezzük. A színek között a **kék** kivételével minden színárnyalat előfordulhat. Az éjjel virágzóknak jellemzően fehérek vagy nagyon világos krémszínűek és gyakran illatosak (pl. *Discocactus hartmannii*). A lepellevelek által takart virágrészek 2 fő csoportot képeznek: porzó- és termőtáj.

PORZÓTÁJ (androecium)

A him ivarlevelek (porzólevelek) vagy porzók (stamen) alkotják. A porzók részei rendszerint: porzószal, csatló és portok.

Porzószal (filamentum): A porzó alsó, fonalas része, amely a portokot viseli.

Csatló (connectivum): A porzószal csúcsa, amely a két portokfelet kapcsolja össze.

Portok (anthera): A porzó felső, többnyire sárgás színű része. A virágport tartalmazza. Általában két portokfélre (theca) oszlik, amelyek mindegyike két üregű. Az üregek, más néven virágorzósák, vagy pollenszákok (loculamentum) egymástól válaszfállal (septum) különböznek el.

Virágpor (pollen): A mikrospórával megegyező (homológ). Alakja, mérete, színe, vastagodása fajra jellemző. Többnyire kerekded, elliptikus vagy szögletes. Átlagos átmérője: 0,02–0,1 mm.

TERMŐTÁJ vagy ginőceum (gynoeceum)

A női ivarlevelek, vagyis a termőlevelek (carpellum) alkotják. A termő részei rendszerint: magház, bibeszál, bibe.

Magház (ovarium): A termőtáj alsó, kiöblösödő, zárt része. A magkezdeményeket rejtje magába. Helyzete a virág többi részéhez viszonyítva lehet felső, középső és alsó állású. A kaktuszok esetében leginkább alsó állású magház található. A magház belseje a magházüreg (loculum ovarii). A magház belsejében elhelyezkedő dudorok a magkezdemények (ovulum, gemmulum). Megtermékenyülés után belőlük fejlődnek a magok. Ha sok magkezdemény helyezkedik el egymás mellett, akkor a belső kiemelkedésnek magléc a neve.

Bibeszál (stylus): A magházat és a bibét összekötő vékony, hengeres képződmény. A kaktuszok esetében a porzószalaknál jelentősen vastagabb és általában azokon túlnyúló szál.

Bibe (stigma): A bibeszál csúcsi része, a virágpor fel fogására szolgál. Felülete papillás, szemölcsös, sőt, szőrös is lehet, ami a kiválasztott ragadós nedvvel együtt a pollenszemek megtapadását segíti elő.

A kaktuszvirág bibéje általában többágú.

(Lásd 19. oldalon!)

Szakirodalom:

MEZŐGAZDASÁGI NÖVÉNYTAN, Szerkesztette: DR. TURCSÁNYI Gábor Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest 2001.

Kiegészítette és szerkesztette: Kiss Csaba

A kaktuszok virágoztatása

A kaktuszgyűjtemény egyik látványos eseménye a virágzás, ami fajonként jellemző évszakban várható. Előfordul, hogy a várakozás nem jár eredménnyel, vagyis a virágzás előidézéséhez meghatározott feltételek biztosítása szükséges. E tájékoztató igyekszik felhívni a bonyolult mechanizmusra a figyelmet azzal a megjegyzéssel, hogy tökéletes recept adását nem lehet vállalni, de a körülmények tudatosan alakíthatók úgy, hogy növényeinket képesek legyünk virágzásra bírni.

Általános elvként elfogadható, hogy növényeink akkor virágoznak, ha az eredeti élőhelyükön meglévő – vagy ahhoz minél inkább hasonló – feltételeket biztosítjuk elsősorban két hatótényezőben:

a.) a nappal hosszának változásában

(fotoperiodizmus)

b.) a hőmérséklet szintjében (jarovizáció)

E kettő határozza meg az öntözés vízmennyiségét is. A megvilágítás hosszának és a hőmérsékleti viszonyoknak a hatása az egyes fajokban genetikailag meghatározott módon érvényesül, s ezek szerint a virágképződésnek a következő módjai lehetnek:

Egyszer virágzó (**monokarp**) növények. A virágzás majd a termés beérése után elpusztulnak. Formái:

a.) Egyári növények: a csírázástól a mag beéréseig egyetlen vegetációs időszak telik el. Pl.: petúnia.

b.) Egyéves növények: az őszi vetést követően, mint fiatal növények telnek, majd a másik évben az egyári növényekhez hasonlóan fejezik be életciklusukat. A gabonafélék többsége a legismertebb képviselőik.

c.) Kétéves növények:

– Életük két vegetációs időszakot ölel fel.

(Pl.: petrezselyem, cukorrépa)

– Több évig fejlődve érik el virágzóképes korukat, s egyszeri virágzás és termésérlelés után elpusztulnak. (Pl.: *Sempervivum*, *Agave*)

Több évig élő s többször virágzó (**polikarp**) növények.

Ide tartoznak a kaktuszok is.

Megjegyzendő, hogy a virágképződésnek nem elhanyagolható szempontja a növénygyed fajra jellemző nagysága (mérete) és életkora is, a környezeti feltételek hatásmechanizmusában vizsgálva. Az *Agave americana* Mexikóban 5-10 éves korban lesz virágzóképes, míg Magyarországon 30–40 vagy még több év elteltével. E fiatalkori (juvenilis) fejlődési ütemet a megvilágítás intenzitásával és fokozott tápanyagellátással (feltételezhetően ide sorolható a feloltott növények korai virágzási jelensége is) le lehet rövidíteni.

Vizsgáljuk meg a megvilágítás hosszának (fotoperiodizmus) hatását a növények virágképződésére. Az egyes növényfajok fényérzékenységtől is függő megvilágítási időtartam lehet hosszú és rövid napok által kiváltott.

Ugyancsak fajonként eltérő értékű fogalom a kritikus naphossz, amely alatti megvilágítás rövid-, míg az e fölötti érték hosszúnappalos megvilágítást jelent. Egyes növényfajok kritikus naphossza eltér egymástól. Az egyiknek lehet 14 óra, míg a másiknál akár 8 óra is. Mindez indokoltá teszi, hogy ismerjük növényeink eredeti élőhelyét, mikroklímátikus és ökológiai viszonyait, ha virágzásra szeretnénk bírni őket.

Az előzőekből következően a fotoperiodikusan reagáló növények között vannak:

1./ hosszúnappalos növények

2./ rövidnappalos növények

Az egyik csoportba sem tartozó – semleges – növényekkel most nem foglalkozunk. Mindkét csoporton belül vannak minőségileg reagáló (obligát) típusok, amelyek kizárólag a számukra megfelelő hosszúságú napok esetén fejlesztenek virágot, míg vannak mennyiségileg reagáló (fakultatív) típusok, amelyek a virágzáshoz kevésbé optimális megvilágítás mennyiség esetén is virágoznak, de vontatottan. Mindebből következően az obligát hosszúnappalos növények akkor kezdenek virágképzéshez, ha a megvilágítás hossza a számukra kritikus időtartamot meghaladja. Ettől eltérő esetben csak vegetatív fejlődés tapasztalható. A fakultatív hosszúnappalos növények virágzását serkenti a hosszú nappal, de rövid nappalon is mutatnak vontatott virágzást. Az obligát rövidnappalos növények akkor kezdik a virágképzést, ha a nappal hossza a számukra kritikus érték alá kerül. A kritikus értéknél hosszabb napok esetén vegetatív növekedést produkálnak. A fakultatív rövidnappalos növények virágzására a rövid nappal serkentőleg hat, de hosszú nappalokon is mutatnak vontatott virágzást. Éghajlati viszonyainkat figyelembe véve megállapítható, hogy a hosszúnappalos növények tavasszal és nyáron, míg a rövidnappalos növények őszi és télen virágoznak. Az előzőekben bemutatott típusokon kívül még vannak egyéb lehetőségei is a virágképzésre, amelyeket a fényhatások befolyásolnak. Ilyenek többek között a hosszú-rövid nappalos és a rövid-hosszú nappalos növények, ahol feltehetően mindkét megvilágítási szakasz – meghatározott sorrendben – részt vesz a virágképzésben. A nálunk nem, vagy csak elvétve virágzó kaktuszok ilyen szempontból történő megfigyelése és a velük való kísérletezés még hozhat kellemes meglepetéseket.

A növényt ért fényhatások következtében képződik egy ún. virágzási hormon, amely megindítja a virágképződést. Így talán érthető az *Echinopsis*-ok és több más kaktuszfaj azonos időpontban történő virágzása is. Az egymástól eltérő fényviszonyok között nevelkedő azonos fajok különböző egyedei a megfigyelések szerint egyértelműen eltérő időpontban is hozzák virágjukat, míg azonos fényviszonyok és hőmérsékleti feltételek mellett több kilométer távolságban is azonos időpontban képesek a virágzásra. A megvilágítás hosszának hatását a hőmérséklet is befolyásolja. Vannak növények, amelyeknél a hőmérséklet változása a fotoperiodikus jelleget is megváltoztatja, ugyanis például hosszúnappalos növény magas hőmérsékleten rövidnappalos megvilágítás esetén is virágzik. Nyilvánvaló tehát, hogy egy többcényezős jelenséggel van dolgunk, s ez esetben egy-egy növényfaj specifikus tulajdonságait, igényeit kell próbálkozások útján feltárni a sikeres virágoztatás érdekében.

A hőmérsékleti hatásokat, amelyek a virágképződésre vannak hatással, jarovizációnak (vernalizáció, termoindukció) nevezik. A lényege, hogy a növényt a vegetatív fejlődéshez szükséges hőmérsékletnél alacsonyabb érték éri, amely elősegíti a virágkezdemény kialakulását. A virágkezdemény továbbfejlődését indukálja a fotoperiodikus hatás.

Ettől eltérően viselkedő fajok is vannak, de a kaktuszok több nemzetsége (*Mammillaria*, *Parodia*, *Cereus*, stb.) ilyen. A jelzett alacsonyabb érték természetesen növényfajonként eltérő. Például: *Hattoria gaertneri* jarovizációs optimuma +10 C fok, a *Mammillaria zeilmanniana* +5 és +17 C fok közötti. E hőmérsékleti hatások minél jobban eltérnek az optimális értéktől, a virágzás annál vontatottabb vagy sikertelen lesz. Tudni kell, hogy a jarovizáció szempontjából hatékony hőmérsékletet elegendő a nap nagy részében biztosítani, míg a nap más részeiben ettől el lehet térni. A legkedvezőtlenebb a virágindukálás szempontjából az éjszakai magas hőmérséklet, ezért a téli fűtési szezonban ügyelni kell arra, hogy elkerüljük a túl magas éjszakai hőmérsékleti értékeket.

A fény- és hőhatások fajspecifikus jellegük miatt indokoltá teszik, hogy az egyes gyűjteményekben lehetőleg azonos igényű nemzetségeket, esetleg fajokat tartunk, illetve elhelyezésüket a hőmérsékleti zónáknak megfelelően válasszuk ki. A virágindukáló hőmérsékleti hatás időtartama többnyire minimálisan 30 nap, de ennél inkább több. A legtöbb növény 50–80 napos hideg periódus alatt jarovizálódik. A kaktuszok esetében átlagban ez 71 nap, vagyis legalább ennyi ideig kell téli pihenést biztosítani számukra. Míg a fotoperiodikus hatás kiváltásához elegendő néhány nap is, addig az alacsony

hőmérsékleti hatással kiváltott virágképződéshez azért kell hosszabb idő, mert alacsony hőmérsékleten a kémiai folyamatok csak igen lassan képesek lezajlani. A kaktuszok virágzásával kapcsolatban célszerű megemlíteni a virágnak azt a fejlődési zavarát, amely során a bimbó lehullik. Főként a *Schlumbergera*, de egyéb – nyáron virágzó – fajokon is tapasztalható ez a jelenség. Minden valószínűség szerint az alacsony fényintenzitás és a relatíve magas hőmérséklet idézi elő. Esetenként a szélsőséges hőmérsékleti ingadozás lehet ok. A helyváltoztatás is okozhatja, mert szintén megváltoznak az addig megszokottá vált fény- és hőviszonyok.

A fény- és hőmérsékleti hatások elemzését követően megemlítendő még, hogy a tápanyagellátás is hatótényező lehet a fotoperiodikusan reagáló növényfajok virágzására. Többnyire igaz, hogy a bőséges nitrogénadagolás a hosszúnappalos növények virágzását gátolja, míg a rövidnappalosokéra kedvezően hat. A nitrogénhiány elősegítheti a hosszúnappalos növények virágzását, míg hátráltatja a rövidnappalosokét. A téma gyakorlati ismereteivel való elmélyült foglalkozás mindenkinek ajánlható, akinek elhivatottságává tud válni a termesztési sikerek iránti vonzódás és a megfigyelés (esetleg a tudományos kísérletezés). Egész évben szükséges feljegyezni a megfigyelt növényt érő összes regisztrálható hatótényező

értékét, s ezeket össze kell vetni a virágzás mennyiségi, minőségi és időbeli adataival.

Az összefüggések megállapítása esetenként annyira szembeötlő jelenségeken alapul, hogy kedvet kaphatunk a további megfigyelésekre is.

Néhány – a gyűjteményekben is többnyire megtalálható – pozsgásnövény virágzásával kapcsolatos adat:

– *Mammillaria plumosa*: virágzási ideje novembertől februárig tart, tehát rövidnappalos növény. Ebben az időben fényben és 15 C fok körüli hőmérsékleten, s enyhén nedvesen tartva virágzik.

– *Schlumbergera truncata*: 15–20 C fok körüli hőmérsékleten virágzik rövidnappalos körülmények között. Augusztusban és szeptemberben az öntözést vissza kell fogni. Meghálálja a szabadban, félárnyékban tartást. A vegetatív növekedés 25 C fok feletti hőmérsékleten optimális. Télen is öntözni kell. A bimbóképzés és virágzás ideje alatt kerülni kell az elmozdításukat, ha mégis elkerülhetetlen, úgy az eredeti irányba állítsuk vissza a helyére a fény felé fordítva.

– *Rebutia marsoneri*: kb. 25 C fokig a rövid napok, 15 C fok alatti hőmérsékleten a hosszú napok is indukálják a virágképződést. A 10–15 C fokos hőmérséklet rövidnappalos körülmények között az optimális virágzási feltétel számára.

– A *Mammillaria*-fajok többsége: hosszúnappalos növények, amelyeket télen 5–10 C fok körüli hőmérsékleten tartva, nyáron tűző napon vagy enyhén árnyékolva jól lehet virágoztatni. A kivételek közül néhány, a *Stylotoele* fajsor többsége (*M. zeilmanniana*, *M. longicoma*, stb.), a *Lasiacanthae* fajsor egy része (*M. humboldtii*, *M. schiedeana*, stb.), valamint a *Heterochlorae* fajsor valamennyi faja (*M. rhodantha*, *M. polythele*, stb.) esetében késő őszi virágzás is előfordul, mert a virágképzés két folyamatban megy végbe. A téli hűvös (9–13 C fok) körüli hőmérsékletet követő hosszúnappalokon erős fényintenzitás és meleg mellett virágoznak. Ősszel 9-17 C fokon a rövidnappalok elősegítik a virágképződést, 20 C fokon, rövid nappalon egyáltalán nem virágzik. A nyári hónapokban hideghatás nélkül is – a nagy fényintenzitás hatására – képződhet virág. Ha a fény- és hőmérsékleti hatások a jelzett módon alakulnak, úgy virágzásuk tavasztól késő őszig tarthat.

A kaktuszok virágzása bonyolult hatásrendszer következménye. Megismerésük az elméleti vonatkozások figyelembevételével fajonként szükséges és célszerű a pontos feljegyzések, megfigyelések, kísérletek szakirodalmi adatokkal történő összehasonlítása révén.

A gyakorlatban jól alkalmazható eljárásmodokat eredményezhetnek, amelyek révén az eddigieknél többet gyönyörködhetünk növényeink színpompás virágaiban.

Felhasznált irodalom:

MÉSZÁROS Zoltán: *Virágzó kaktuszok*, Mezőgazdasági Kiadó, Bp. 1969.

MÉSZÁROS Zoltán – SZABÓ Dezső: *Törpe kaktuszok*, Mezőgazdasági Kiadó, Bp. 1971.

DR. NAGY Béla szerk:

Növényházi dísznövények termesztése és hajtatása, Mezőgazdasági Kiadó, Bp. 1986.

DR. NEMES Lajos – SZABÓ Dezső: *Kaktuszok*, Mezőgazdasági Kiadó

PAP István: *Virágkertészet*, Bp. 1985.

SZÜCS Lajos: *Kedvelt kaktuszok, pozsgások*, Gondolat, Bp. 1984.

DR. WALTER Rüniger: *Virágképződés és virágfejlődés*, Mezőgazdasági Kiadó, Bp. 1977

WALTER Haage:

Das praktische Kakteenbuch, Neumann Verlag, 1966.

WALTER Haage: *Kakteen von A bis Z*, Neumann Verlag Leipzig, 1981.

DR. TURCSÁNYI Gábor: *Mezőgazdasági növénytan*, Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Bp. 2001.

Ismeretlen Szerző művét kiegészítette: KISS Csaba

A kanyargó, sötét aszfaltcsík egyre meredekebben emelkedni kezdett. A közeli melegvizetes forrástól mindenütt opálos párába burkolózott az ismeretlen környék. Az ujjnyi vastag, csüngő jégcsapok lehajlították a fák ágait, a gyengébbeket földig húzták, némelyek még le is törtek a hatalmas teher alatt. Gyakran vészjósló, már-már félelmetes hangok törték meg a máskülönben síri csendet. Az autóból nézve a jégcsapokat, még mesészépnek is tűnnek, de a fényszóró által a kerekek alatt csillogó, és a külső szemlélőnek hallhatóan ropogó jég minden méteren halálos veszélyt rejt magában. Belegondolni is háborzongató, hogy az út mellett időnként látható, iszonyatos mély szakadék felé csúszhat a sokszor alig kormányozható autójával az ember. Ugyan látszólag védenek a szalagkorlátok, de kötve hinném, hogy olykor képes lenne megtartani egy irányíthatatlan és megállíthatatlan, sebesen sodródó autót a szakadék előtt. Szerencsére nem sűrű a forgalom, így csak – az életöszöntől vezérelve – ritkán kell görcsösen kapaszkodni a kormányba, hogy azt a saját sávomban tudjam tartani. A sztráda még mindig felfelé emelkedik az időnként ködbe vesző zeniten, úgy mintha egyenesen a mennyországba tartana, ám az éjszakai gyér holdvilágban látszik, hogy innen már csak lefelé folytatódhat az utam. Még néhány szerpentinkanyar, hogy végre ereszkedhessek lefelé. Valami miatt nagyon nyugtalan vagyok, egyre kellemetlenebb érzések és kétélyek kerítenek hatalmukba. Már sejtem, hiba volt ilyen ítéletidőben, a sötét beállta előtt elindulnom. Tőlem távolabb, a következő hegyoldalban szembejön velem egy vakító reflektorfényt árasztó autó. Ebben az út egyenetlenségét követő lüktető ragyogásban időnként láthatóvá válik, hogy ott már megszűnt a jég hatalma a természetben. Csak elérjek odáig – mormolom magamban. Amennyire lehet, lassan haladok, minden mozdulatomat gondosan megtervezem. Tudom, hogy fékezni nem lehet, de a motorfék talán segíthet. Hamarosan elérem a hegygerinc csúcsát, ahol egy kanyar után elindul végre az út lefelé. Már csak néhány száz méter. Továbbra sem lankad figyelmem, összpontosítok, tudom, még nem vagyok biztonságban. Az út mindjárt jobbra kanyarodik, én is elkezdem a kormányt lassan és óvatosan jobbra tekerni. Felértem, innen már jól látom az út további részleteit. Hosszú jobb kanyarral folytatódik a következő útszakasz. Érzem a tükörsima jeget a kerekek alatt. A lejtőn nincs lehetőségem lassítani. Nem is tudom, hogy mit tegyek. A váltó fokozatán már nem tudok visszafelé kapcsolni. Lassan, de egyre határozottabban gyorsul az autó. Fékezni kell! Ösztönösen mozdul a lábam a pedál irányába. Gondolataim száguldanak, keresik a másik lehetőséget, ami talán biztonságosabb megoldást eredményezhet. Pillanatról pillanatra gyorsulok. A sebességmérőt a

szemem sarkából lopva lesem, miközben még mindig nem merem kicsit sem megnyomni a pedált. Miben bízhatok? Csodák nincsenek, pláne nincs időm várni, így ismét csak egy lehetőségem marad. Nem tehetek mást, óvatosan fékezni kezdek. Leheletnyit megnyomom a fékpedált, talpamat rajta tartom. Nem veszek észre semmi változást. Nem lassul, nem csúszik. Erősebben nyomom, mintha ez hatna, végre lassulok. Kezdek megnyugodni. Most veszem csak észre, hogy görcsösen kapaszkodom a kormányba, egészen előrehajolva ülök a volán mögött. Görcsben áll az egész testem. Elérkeztem a következő kanyarhoz, ahol ismét jobbra kell fordulnom. Tekerem a kormányt szép finoman, ám semmilyen irányváltozást nem érzek. Tovább fordítom, de nem reagál. Haladok egyenesen sebességgel, változatlan irányban a szakadék felé. Már csak a korlátban bízhatok, és talán abban, hogy néhány fa még addig megállit, mielőtt túlzottan felgyorsulnék a mélység felé. Hallom és látom, ahogyan csattan a korlát, testem előrelendül, a biztonsági öv megfeszül, de ennek ellenére fejem eléri a szélvédőt, ami hangos reccsenéssel széttörik. Vér ízét érzem a számban. Majd minden megállt, vége. Sötétség.

Mi történt? Kinyitom a szemem, kissé forog velem a világ. Meleg, homokos talajon fekszem. Hol vagyok? Nézem a kék eget, most kékebb, mint általában szokott lenni, felhőket nem is látok. Távolabbról madarak éneke éri el füleimet. Felülök, fülelök, körbenézek. Ismeretlen táj tárul fel a szemem előtt. Csodálkozva nézek hol jobbra, hol meg balra. Homokos, köves táj mindenütt, de nem barátságatlan, távolabb csodaszép színes erdő, a levelek tarkasága mintha az ősz emlékeit idézné fel. Tőlem balra egy különös drótkerítés tetejét látom, a nagy semmi közepén. Mi lehet ott, mi van odaát? Innen a földön fekvé nem látok többet. Felajzott kíváncsiságomtól vezérelve felálló. Közlebb megyek. Talán még a szám is távra maradt a látványtól. Hogy a csudába kerültem ide? Kaktuszok mindenütt. Talán erről álmodhattam, amikor néhány, számomra kedves kaktuszos társ élménybeszámolóját hallgattam? Megfogtam a dróthálót, szememmel megpróbáltam a háló zavarását kiküszöbölve belesni. Bármerre nézek, mindenütt egy-egy különlegességet fedezek fel. Tőlem balra, kissé távolabb hatalmas oszloposok állnak vigyázzban, egymást körülölelve. Ekkora kaktuszokat életemben nem láttam még. Talán az a legmagasabb ott, a Saguaro, a többi mellette mintha *Pachycereus pringlei*-k lennének. Szintén balra, de már hozzám közelebb, *Ferocactus*-ok magasodnak néhány fiatalabb fajtársuk fölé. Ebből a látványból rögtön rá is jövök, hogy ez egy kaktuszkert, ahol valakik ezeket a növényeket összeültették. A természetben nem nőnek ezek a kaktuszok egymás

Rebutia neocumingii

mellett és ennyire katonásan. Jobbra fordítom tekintetemet, ahol kis dombocskákon fehér pamacsos kaktuszokon, vörös virágok, míg egy másik dombocskán aranszínű tövisekkel díszített növények tarkítják a kertet. Lenéztem a lábamhoz, a kerítésen túlra. Kis kaktuszmagoncok sokasága vert tanyát, magjaikat talán a szél hordhatta ide, vegeyes kis kaktuszcsoportot hozva így létre. Lehajoltam hozzájuk, hogy meg-simíthassam, hogy érinthessem őket. Az egyik tövise pulóverem ujjába akadt, de csak akkor vettem észre, amikor a kezemet visszahúztam a résből, a kis kaktuszokkal együtt, amelyek pont a lábam elé hullottak le a földre. Lehajoltam, felvettem őket, tenyeremből csodáltam szebbnél szebb töviseiket. Sokáig állhat-tam a meglepetéstől fölbegyökerezett lábbal, mert egyszer csak a semmiből idős embereket láttam kö-zeledni. Vidáman, kedélyesen beszélgettek, miköz-ben egyre közelebb értek hozzám. Időnként megálltak egy-egy kaktuszcsoportnál, hosszasan beszélgettek, vagy inkább megvitattak valamit.

Egyikük felém nézett, de valahogy nem egészen a szemembe. Elcsodálkozva próbálta társai figyelmét fel-hívni valami furcsaságra, valami földön túli csodára, és ha jól észleltem az eseményeket, ez a csoda én magam voltam. Sorban rám szegezték tekintetüket, összenéztek, de továbbra is értetlenséget olvastam le arcukról. Gyors léptekkel elindultak felém, én meg csak toporogtam a kerítés tövé-nél. Egyre közeledtek

felém. Furcsa érzés kerített hatalmába, arcukat meg figyelve feltűnt, hogy valahonnan ismerhetem őket. – Hát te, mit keresel itt? – Kérdezte az egyik meglepődve.

Már biztos vagyok, hogy ismertem őt, és a többieket is már láttam valahol.

– Mit keresel odakint? Mikor érkezted?

Továbbra is értetlenül állok előttük, nézem őket, gondolataimban keresem a megoldást. Azt sem tudom, hogy hogyan kerültem ide, így azt sem, hogy mikor és főleg, hogy hol vagyok. És, hogy mit keresek kint? Honnan tudjam? Egyáltalán én vagyok kint? De talán ez mindegy. A fő kérdés inkább az, hogy most hol vagyok éppen?

– Hol vagyok? – kérdeztem kissé meglepődötten.

– Nem tudja még? – szólalt meg hitetlenkedve az egyik hajlott hátú, deres hajú ember.

– Honnan kellene tudnom?

– Ez itt bizony Simon Péter hatalmas kaktuszkertje!

– És ez hol található?

– Hát ez érdekes kérdés.

– Ismertek engem? – Kérdeztem tőlük, talán fel sem fogva előző válaszukat.

– Igen.

– Nekem is ismernem kellene benneteket?

– Valamikor ismertél. De nem jó neked itt, menj vissza, korai még itt lenned, nem adhatod fel. Indulj!

Hideg szél metszi az arcéletem, csontomig hasít. Szemeimet nyitogatnám, de valamiért csak az egyiket tudom. Kezemmel óvatosan nyúlok a másikhoz, hogy kitapogathassam, mi történt vele. Alvadt vér ragadt a szemhéjamra. Megpróbálom letörölni. Nem fáj. Ezt jó jelnek tekintem. Már mindkettővel látok. Homlokomon hosszú, mély sebet tapintok, de mintha már nem vérezne, csak hasító fájdalmat érzek minden érintésre. Végre körbenézhetek. Autómmal egy meredek lejtő oldalában állok, előttem egy nagy fa, korona nélküli szálkás törzse, mellette kisebb bokrok, melyet a fényszórók elhalványult fénye még megvilágít. A motor leállt, amin nem is csodálkozom, így meleget már nem adhat a fűtőrendszer. Bajban vagyok. Táskámból előveszek egy inget, ami ugyan nem sokat melegít, de mégiscsak több a semminél. Magamra rángatom, mielőtt felveszem a kabátomat, amit a jobb első ülésre tettem elindulás előtt. Gyanítom, kevés lesz még ez is. Szerencsémre az üléshezátokat könnyen le tudom tépni, hogy azokkal takarjam be átfagyott lábaimat, amiket egyre kevésbé érzek. Fáradok, gyengülök. Egyre álmosabbnak érzem magam. Szemeimet nagy nehezen tartom nyitva. Időnként le-lecsukódnak. Ilyenkor mintha zuhannék valami örvénylő mélység felé.

Ismét a kerítésnél találok magam. Lábaimon feltekerve rongyokban lifeg az autóm üléshezata. Hogy nézek ki? Kabátban, alatta egy ing, az alatt a pulóverem, amiben vezetni szoktam, és a rongyokba tekerem lábaim...hm! Mi történik velem? Kezemmel érinteném a dróthálót, de nem tudom. Mindkét karom átfolyik a fémszalakon. Megbénul tekintetem a furcsa látványtól. Testem kívülről nézi a bent mozgó karjaimat, ujjaimat, a huzalszálak áthaladnak alkaromon. Jobbra, majd balra mozdítom kezemet, fájdalom nélkül mozgatom a drótfonatban. Ijedtemben visszarántom mindkét testrészemet. Ekkor meghalmozom hangjukat.

– Nincs sok időd hátra, hamarosan bent leszel velünk, ha feladod.

– Ti kik vagytok?

– Rá fogsz jönni. Én Péter vagyok, Érdről. De itt van Imre, Debrecenből, Kelemen, László és István Budapestről, és György is. Itt van mindenki, akiknek valaha ezt mondtátok vagy írtátok: „Nyugodj békében öreg kaktuszos barátunk!”.

– Mit csináltok itt?

– Nem érted ugye? Össze vagy zavarodva? De most ne ránk pocsékolj az amúgy is kevés idődet, az életed a tét. Magaddal foglalkozz. Nem aludhatsz el. Ébredj fel! Hallod? Ébredj fel! Mozdulj!

Mindenem csontig átfagyott, lassan már nem érzem egyetlen porcikámat sem. A szél egyre erősebb energiával csap le rám, magának új helyet keresve, kifújja ruhám alól azt a kevés meleget is, amit ed-

dig sikerült bent tartanom. Hirtelen ötlettől vezérelve benyúltam a kesztyűtartóba, ahonnan egy szivar-gyújtóról működtethető kis lámpát veszek elő. Remegő kezemmel keresem a csatlakozást. Végre sikerült, ezt a felgyulladt kis izzó fénye jelzi. Időt nem fecsérelve gyorsan bedugom a pulóverem alá. Hamarosan érezni kezdem az izzó megváltó langy melegét. Remegésem azonban nem csökken, de egy picit jobban lettem. Nem is vártam többet.

– Van ott valaki? Hall engem? Ha nem tud beszélni, jelezzen valahogy valamivel!

Valaki kiabál, talán meglátták az autóm fényét? Kiáltani nincs erőm. Ráborulok homlokom ép oldalával a kürt nyomógombjára, de meg sem szólal. Megnyomom a fékpedált, de mintha nem látnám a mögöttem ilyenkor felsejlő vörös fényt. Kihúozom ruhám alól a kis lámpát, még sejtelmes fénnel világít egy kicsit. Kidugom a betört ablakon, megmozgatom, ahogy erőm engedi.

– Na, végre jó ember! Már azt hittem feladta. Szemből a másik hegyről láttam a balesetét. Lemegyek hamarosan – kiáltotta.

Talán megmenekültem, de vajon hogyan jutok fel innen. Zajt hallok, mintha egy villanymotor zúgó hangját hallanám. Fülelek, minden zajt megpróbálok beazonosítani. Az utolsó zajforráson már nem kellett gondolkodnom. Feltépték az ajtót, és behajolt egy idős, szakállas, vékony ember.

– Tud mozogni? – kérdezte.

– Szétfagytam – válaszoltam elhaló hangon.

– Tehát nem. Akkor felviszem. Nem lesz egyszerű, de kezdjünk bele. Vár minket a meleg autó. Induljunk! SIMON Péter vagyok, általában halász, de most be van fagyva a tó. Na, kezdjünk bele barátom. Látom nincs beszélgetős kedve.

Kirángatott az autóból, és elindultunk felfelé. A derekára kötött kötél az autó csőrőljéig ért, kezében egy távirányítóval. Néhány perc múlva a hátsó ülésen fekdütem, alattam zötykölődött az autó. Talán már biztonságban vagyok, megnyugodtam. A kimerültség és a kényelmes autó álomba ringatott, mint kisdedet a bölcsőben az anyai kéz.

Ismételten a meleg kaktuszkertnél ébredek. Barátaim mintha vártak volna már. Ők ezek szerint a kerítésen belül, én meg még mindig kívül vagyok. Közelebb lépek a háléhoz, megérintem. Megszorítom, most nem tudom karjaimat áttolni rajta. Többiek figyelnek, nem szólnak még semmit. Mosolyognak, szeretet árad felőlük. Felnézek rájuk, látom arcukat. Tényleg felismertem őket. László, István, György, Kelemen, Péter, Lajos, Ferenc, Imre és a Többiek. Mind itt vannak. Búcsúzóul mosollyal arcukon integetnek. Visszaintettem nekik. Mit is mondhatnék? Talán csak ennyit:

– Köszönöm.

– Nincs mit. Ugyan most lehetőségünk lenne üzeni valami kedveset, szépet, de ki hinné el neked, hogy tényleg létezik egy örök kaktuszos mező, tényleg létezik Simon Péter kaktuszháza és ahol mi, öreg kaktuszosok tényleg boldogságban éljük földi életünk utáni életünket. Ugye senki? Hát akkor? További szép kaktuszos életet kívánunk.

Valami száguldott velem, vissza-visszanéztem, láttam az egyre távolodó kaktuszkertet, az egyre törpülő kaktuszóriásokat, végül már csak a tiszta, ragyogó kék eget. Álmodtam? Megéltem? Tényleg a „túloldalról” jöttem vissza, vagy csak csalóka illúzió, vagy netalántán a fájdalomcsillapítók hatása. Bármí is volt, talán igaz lehet.

Néhány nap után kiengedtek a kórházból, a továbbiakban otthon lábadozhatok. Ahogy hazaértem, első dolgom volt, hogy a számítógépem elé üljek. Nem kellett sokat keresgélnem, mert tudtam, hogy hol találom azt a kedvenc kaktuszos oldalamat, amelyet nagy szeretettel szoktam nézegetni. A megfelelő menü-pontra kattintva megeltem őket. Arcképüket nézegetve visszaemlékeztem találkozásunkra. Ám ami még jobban meglepett, hogy tisztán kíváncsiságból beütöttem a keresőbe, hogy Simon Péter. Néhány találat közül az elsőre kattintottam. Ekkor rájöttem, hogy az öreg szakállas megmentőm nem lehetett más, mint Ő.

A következő napokban országos felmelegedés enyhítette meg életünket. Éppen egészségügyi sétára indultam, amikor egy autószállító fékezett a házunk előtt, rajta az összetört autómossal. Miután letették és átvehettem, kinyitottam a vezetőoldali ajtót és beültem. A jobboldali ülésen a szétszagattott huzatot kezdtem összeszedni, amikor valami megszurta az ujjam. Kicsomagoltam a rongyok tartalmát, amelyben talán 20 darab kis kaktuszmagonc talált menedéket. A kerítés tövében láttam ugyanilyen apróságokat. Hogyan kerültek ide? Mitől nem fagytak meg? Csodálkozva néztem az apró növényeket. Míg ezen gondolkodtam, az autószállító összeszedte a hevedereket, láncokat. Kinéztem rá, amint megfordul az utcánkban. Ekkor láttam meg, hogy utasa is van, aki a jobb ülésen ülve, kifelé integet felém az ablakon. Egy idős, szikár, szakállas ember volt: talán SIMON Péter a halász, vagy ahogy a világ ismeri: SZENT Péter? Huncutul kacintott egyet, majd hátradőlt az ülésen. Megrezzentem, hirtelen azt sem tudtam, ébren vagyok-e vagy álmodom.

Írta: JOKHEL Csaba.

Színes cserepek

Megszámolni sem tudnám, hogy hányszor hajtottam már át ezen a hídon, a folyó felett, most azonban mégsem érhettem el a túlpartot, mert lezárták azt. Nem tehettem mást, minthogy elindultam a kerülőutat jelző táblák irányába, amelyeket rutinból már észre sem vettem, így legalább 40 kilométerrel is hosszabb utat kell megtennem, ismeretlen környéken, rossz minőségű, zötyögős aszfalton autózva.

A főúttól eltávolodva szembetűnő módon látható az egyre nagyobb szegénység, vagy egyenesen a nyomor. Az utak állapota olyan, mintha nem is ebben az országban járnánk, a házak rogyadoznak, kerítések szinte mindenhol eltűntek. A fémeket néhány forintért cserébe elvitték az átvevőhelyre, a kerítésléceket meg télen tüzeltek el, tűzifa helyett. Néhány portán ugyan még áll egy-egy autó, de talán nem is mozdult az elmúlt években. Egyetlen mozgásra alkalmas járművet vélek csak felfedezni, a kerékpárt.

Településről településre haladok, időnként meg-megállok, hogy ellenőrizni tudjam az útvonal helyességét, így azonban lassabban haladok, mint azt gondoltam. Közeledem a következő falu határához, amelynek az elején egy buszmegálló után, egy kislányt pillantok meg, amint valamilyen portékát kínál téglákon álló kis asztalán. Első pillantásra nem jöttem rá, hogy mik is lehetnek azokban a színes műanyag edényekben, csak miután egyre közelebb értem, akkor jöttem rá, hogy mit is látok.

Fékeztem, hogy az útról félrehúzódva megállhassak mellette. Autóm távirányítójával leriasztottam a furgont, mert ha majd a kis árus mellé állok, nem láthatnám biztonsággal az autó minden pontját. Odalépdeltem az ároksparton felállított asztalka mellé, hogy szóba elegyedhessek a kis boltossal, aki minden bizonnyal nem volt több tíz évesnél. A vékony, törekeny lányka, szőke haja alól kíváncsian nézett rám két gyermeken szép kék szemével.

- Szervusz! – Kezdem én az ismerkedést.
- Szia – válaszolta kissé talán megszeppenve.
- Látom, kaktuszokat árulsz.
- Igen, nézd csak, ők a kedvenceim. Megveszed őket?
- Ha annyira szereted, akkor miért adod el?
- Nem tehetek mást. Jól jön az a kis pénz, amit kapok értük. – Kissé lehunyta szemét, arcát a föld felé fordította, és ha jól éreztem, akkor szégyelli a szegénységüket. Ártatlan gyermek, mit tehet ő róla?
- Anyukád, apukád? – Kérdeztem tőle, ám hamar beláttam, hogy ezzel a kérdéssel is a pokol bugyraiba nyúltam és talán még jobban elszomorítottam őt.
- Anya öt éve meghalt, apával élünk ketten, de ő is beteg. Ha majd meggyógyul újra lesz munkája, és akkor talán nekem sem kell eladni a többi kedves kis kaktuszt.
- Szépek, igazán szépek.
- Csak hát a cserepük nem túl szép, de szebbre nem telik. Tudod, ezeket is úgy szerzem.
- Hogyan szerzed, nem Te etted ki belőle a pudingot

Gymnocalycium sp.

és a sok finomságot? – Zavaromban egyre több butaságot kérdezek, de mentségemre legyen mondván, nem láttam még ehhez fogható szegénységet sem.

– Van egy gazdag ember a faluban, kihordja a hulladékait az erdőszélre, ott szedem ezeket össze. De egyszer elkapott, mikor a szemetében turkáltam, azóta összetapossa, csak hogy ne tudjak belőle semmit hasznosítani. Azt mondta, vegyek a boltjában, akkor majd lesz nekem is. Édesapát meg küldjem el dolgozni, ne a napot lopja.

– Értem. Mit szólnál hozzá, ha mindet megvenném, és arra kérnélek, hogy vigyázz még egy darabig rájuk? Nálam, tudod, kevés hely van, nem tudnám mindet eltenni.

– Nagyon jó lenne, ha mindet megvenné, de legalább a felét vidd magaddal.

– Akkor megegyeztünk. Hozok egy dobozt is, abba belepakoljuk a kaktuszokat.

Visszaléptem az autóm rakteréhez, előkaptam két dobozt, kiürítettem mindkettőt. Az egyiket üresen hagytam, a másikba behelyeztem néhány tartós élelmiszert, mert, hogy azokat szállítom az országban. Kiemeltem a dobozokat, és letettem az asztal elé.

– Tessék, itt van a doboz, ebbe tesszük a kaktuszokat.

– A másik dobozba mit teszünk? Ennyi kaktuszt most nem tudok adni, hogy abba is legyen! Tudod, kevés a cserepem, csak annyit tudok eladni, amennyit el tudok szépen ültetni.

– Ne aggódj, abba nem kell tenned semmit. Cserepeket meg majd hozok neked, ha legközelebb erre járok. A másik dobozban találsz egy kis élelmiszert, amit cserebe azért adok, amiért vigyázol az itt hagyott kaktuszokra. Megegyeztünk?

– Meg – mondta meglepődve – tudod, nekünk még senki nem segített semmiben sem. Na, jó talán a gazdag ember legkisebb fia, aki látta az édesapját, amit elkergetett a szeméjé mellől, hogy ne szedegessem ki belőle a műanyag dobozokat, kupakokat. Ő azt ígérte, hogy majd vigyáz a pudingos dobozra – mert azok a legszebbek – nehogy azokat is összetörje.

– Rendes tőle, biztosan nem olyan gonosz a szíve, mint az apukájáé.

– Ebben lehet valami, mert ő a leggonoszabb ember a környéken.

Beszélgettem volna még vele órákig, de sajnos már így is nagyon késésben voltam, amit a híd lezárása okozott. Nem késhetek többet, mint amit még ki tudok magyarázni a kerülő miatt.

– Indulnom kell, örülök, hogy megismertelek. Szia.

– Szia.

Béültem a volán mögé, azt sem tudtam, hogy mit gondoljak, ezek hallatán. Miért fájhat bárkinek is ebben az országban, hogy egy vékonyra fogyott kislány azt hasznosítsa az életben maradáshoz, amit mások valódi sérelme nélkül jönnek lát. Indítottam, gondolataimban mélyebben kerestem szavai értel-

mét, ám hamar rájöttem, hogy sajnos olyan világosan fogalmazott, hogy ezen nincs mit gondolkodni. Szemeim előtt látom szomorú, ám mégis gyermekien vidám arcát, amiből csak arra következtethetek, hogy még nincs minden veszve, ha jobbra fordulna sorsa, akkor még tudna ismét mosolyogni, boldogan élni.

Talán mondanom sem kell, hogy alig vártam, hogy a következő utam, ismét a fálujukon át vezéreljen. Izgatottan vezettem az utolsó kanyarig, amikor már megláthattam, hogy pont ott ül, ahol megismerkedtünk. Amint megálltam, már kiáltott is felém.

– Szia. Vigyázok a kaktuszaidra, szépek, egészségesek mind. Az egyik néhány nap múlva virágozni fog. Gondoltad volna?

– Szia, örülök, hogy látlak. Nézd csak, mit hoztam neked.

– Igazi kaktuszcserepek? De szépek.

– Hoztam még földet és kavicsokat is. Látom, itt felétek inkább homok van mindenütt.

– Köszönöm szépen, de nem baj, ha én még a sárga pudingosba ültetek? Tudod, az olyan szép.

– Dehogy baj, ezt csak azért hoztam, hogy legyen. De látom, szép kis asztalod van. Mi történt az egyik lábával, hová tűnt?

– Szereztem az asztalt, vagyis inkább találtam. Pontosabban úgy volt, hogy kimentem megint az erdőszélre, hogy megnézzem a szemetet.

– És ott találtad?

– Igen-igen – válaszolta gyorsan – és ahogy hozom hazafelé, összefutottam a gazdag emberrel, mire ő azt mondja.

– *Nem megmondtam, hogy ne guberálj a szemetemben! Az asztal az enyém, ha szükséged van rá, akkor fizess ki!*

– *De nekem nincsen pénzem, hogyan fizethetném ki azt neked?* – Válaszoltam.

– *Az engem nem érdekel. 400 forint lesz, vagy fizetsz, vagy vidd vissza!*

– *Nekiláttam a zsebemben kotorászni és találtam benne 350 forintot, majd felé nyújtottam.*

– *Tessék, 350 forintom van erre az asztalra, mert egy néni vett tőlem 4db kaktuszt. Elég lesz ennyi?*

– *Persze, hogy elég lesz, de ennyi pénzért csak három láb jár.*

– Majd fogta, és kitörte az egyik lábát. Ezért van csak három lába az én kisasztalomnak.

Hirtelen megszólalni sem tudtam, csak néztem őt, amint mindezt elmeséli. Nem látok egyetlen könnyet sem legördülni bájos arcán, csak beszél, csak beszél, és azt veszem észre, hogy csodálom őt. Felülkerekedett a felnőttek sokszor túl mocskos, gonosz világán, túlélte édesanyja elvesztését, nap, mint nap szembenéz a szegénységgel, a nélkülözéssel, néha talán az éhezéssel is. Nehezen tudtam csak megszólalni.

Ferocactus hamatacanthus

– Sebahj – válaszoltam neki – megoldjuk. Nézd csak azt a két nagy téglát, az lesz az asztal igazi lába, így azt a fadarabot kidobhatod onnan. Stabilabb is lesz, és ha ráteszünk egy kis terítőt, még el is takarja a két nagy téglát. Na, mit szólsz hozzá? Jó lesz így?
– Nagyon jó! – ujjongott. – De honnan veszünk terítőt?

– Azt csak bízd rám. Van a kocsimban.

Munkához láttunk, szépen összeállítottunk mindent, ráterítettem azt az abroszt, amiből volt néhány darab a készleten. – Igazán csinos kis asztalod lett. Tetszik? – Kérdeztem tőle, miután összeállta remekmű.

– Igen, nagyon.

– Akkor ennek nagyon örülök. Meséelj nekem erről a gazdag emberről.

– Mit mesélsz róla? Nála vásároljuk meg azt a keveset, amire telik. Sajnos egyre kevesebb pénz marad, így van, hogy néha hitelez nekünk. Amikor vásárolni megyek, mindig azt kiabálja, hogy: „Fizessetek, vagy meglátjátok, elveszem a házatokat!”. Én persze csak nevetek rajta, mert hát hogyan vehetné el a házunkat? Le van az oda betonozva, meg a zsebében sem férne el. Ugye? Apa szokta ezt mondani, amikor átadom a boltos üzenetét.
– Apukád meggyógyult már?

– Nem, sajnos még az ágyat nyomja. A nővére meglátogatja minden héten, megfőzi előre az ennivalót, közben kimossa a ruhákat és beszélgetnek. Ekkor

mindig halkan suttognak előttem, valami rákot emlegetnek, de biztosan rosszul hallottam, mert közelben még egy árva patak sincs, nem hogy rák.

– Értem, nehéz az élet – sóhajtottam! – Meséelj valamit nekem a kaktuszokról!
– A kaktuszokról? Apukámnak valamikor nagy gyűjteménye volt, amelyből időnként elkunyiztam néhányat, így nekem is lett egypár kaktuszom. Néhány évvel ezelőtt még sokan jöttek megnézni azt a gyűjteményt, amit apa nevelgetett. Még valami oklevelet is kapott egy kiállításon. Mindenkinek dicsekedett vele a faluban, és mutogatta, hogy: „Ezt maga az elnök írta alá!” Szerette a kaktuszait.

Így beszélgettünk az életről, a kaktuszokról, gazdag és szegény emberekről, és mindenről, ami csak az eszünkbe jutott, ám hamarosan elrepült az idő.
– Lassan mennem kell. Szeretnél még mondani valamit?

– Nem veszel néhány kaktuszt? – kérdezte kissé félénken.

– Dehogynem, itt is van a dobozom. És mivel megint nem tudom elvinni mindet, ezért itt van a másik doboz is, amit hálám jeléül itt hagyok megint, amiért vigyázol a kaktuszaimra. A múltkori dobozból tudtatok valamit hasznosítani?
– Igen, köszönjük szépen.

– Ne köszönd, ami jár, az jár. Megdolgozol érte. Vigyázol a kaktuszaimra. Igaz?

– De ez a doboz miért nagyobb, mint a múltkori?
 – Hogy miért nagyobb? Elmondom neked. Tudod, amerre én lakom, ott nem laknak ilyen kedves kislányok, akik vigyáznának a kaktuszaimra. Ráadásul úgy érzem, hogy ezt a kemény munkát, valamivel többre kell becsülnöm. Ezért van most benne némi finomság is. Találsz benne egy kis csokit, és talán még valami mást is.
 – Igaz – bólintott kicsit tétován –, köszönöm szépen.
 Nehéz szívvel hagytam ott az út szélén, muszáj volt elindulnom. Lassan és szomorúan be kellett látnom, hogy csak egy-egy napra tudom életét szebbé tenni, mindennapjairól nem gondoskodhatok. Ahogy hazaértem, szinte azonnal kerestem a következő utam időpontját. Elkezdtem gyűjtögetni azokat az élelmiszereket, amelyek minden háztartásban szükségesek lehetnek. Kaktuszgyűjteményemből kiemeltem néhány darabot, amellyel talán elősegíthetem a kis gyűjtő kínálatát. Nem tudtam tovább várni, a következő napon elindultam. Ahogy közeledtem, ismét torkomban dobogott a szívem. Befordultam az utolsó kanyarba, végre beláthattam az előttem elterülő hosszú aszfaltra, de nem láttam őt. Gyorsítottam, valami baljósérzés kerített hatalmába. Csikorgó kerekekkel lassítottam, majd kiugrottam a volán mögül. A kis asztal darabjai az árokban, mellette szétszórtan kaktuszok hevertek. Mi történt itt? Átnéztem a kerítés romjain, összetört ablakokat, leszagattott ajtókat láttam.

Kiáltozni kezdtem, de mindhiába, nem jött válasz.
 – Ott aztán kiabálhat! – szólt hozzám egy idős ember a szomszédból.
 – Mi történt? – kérdeztem köszönés helyett.
 – Jöjjön csak közelebb, nem akarok kiabálni. Közelebb futottam, de már kezdte is az idős, hajlott hátú ember.
 – Tegnapelőtt eljöttek a boltos pribékjei, követelték a tartozást Péteren. Ő persze nem tudott fizetni, miből is tudott volna? Amikor mindketten megbetegedtek a helyi gyárban, gyakorlatilag csődbe ment a család. Éva akkor már terhes volt a kis Moncsival, ezért nem engedte a kemoterápiát, de talán nem is segített volna rajta. Péterrel megegyeztek, hogy ő világra hozza a gyermeket, cserébe Péter mindent megtesz, hogy meggyógyuljon, és tisztességgel felnevelhesse egyetlen közös gyermeküket. Így is lett. Péter feljárt Pestre, alig bírta a kemoterápiát, de ment, csinálta. Éva egészséges gyermeknek adott életet, de közben folyamatosan legyengült, de ennek ellenére 5 évig húzta. Pont a kislány születésnapján vitték el. Reggel még közösen készültek a nagy napra, Éva még tortát is sütött. Tudtuk, hogy beteg, meg láttuk is rajta, de valahogy mégsem mutatta. Nagyon erős asszony volt. Megtartotta ígéretét Péternek. Szomorú történet ez. No, de hogy folytassam. Először szétverték mindent a boltos emberei, majd aláírták Péterrel a papírokat, hogy tartozása fejében eladja nekik a házat. Nem tettem mást, aláírtam, mert megfenyegettek

Pelecyphora aselliformis

engem is. Ezt is csak azért tudom, mert engem hívtak tanúnak. Egy nagy füzetben tartja a szerződést, amiben a tartozók listája van. Talán még nem adta oda az ügyvédnek. Ezt már Pétert sem bírta ki, az éjszaka vitték el, azt hallottam, hogy még a mentőben feladta.

Megdöbbenésemben szóhoz sem jutottam, csak álltam, és néztem magam elé. Elkészöntem, és egy dobozba elkezdtem összeszedni a földön heverő, szétrugdalt kaktuszokat. Ahogy végeztem, az öreg odacsoszogott mellém, kezében egy papírdobozzal.

- Azt hiszem, hogy ez az öné.
- Köszönöm. A kislánnyal mi lett? Merre van?
- Nem tudom, talán Péter testvére vihette magával.
- Itt van a névjegyem, megtenné, hogy értesít, ha megtud valamit?
- Természetesen.

Kibontom a csomagot, benne egy levél, és azok a kaktuszok, amiket itt hagytam neki. Izgatottan bontom ki a levelet, remegő kezemben tartva kezdem elolvasni tartalmát.

Szia. Sajnos azt hiszem, hogy nem fogom tudni neked más módon átadni ezeket, amiért kérek, ne haragudj rám, de ami jár, az jár. Te mondtad. Csak így tudtam megoldani, hogy a jogos tulajdonodhoz hozzájuss. Ugye nem haragszol miattam? Nevelgesd őket olyan szeretettel, mint ahogy én

tettem. Tudod, néha nem úgy alakulnak az ember dolgai, ahogyan azt mi szeretnénk. Örülök, hogy megismerhettelek, és köszönöm neked azt a sok jót, amit adtál nekem. Ha majd egyszer az út mentén látsz egy kislányt, kaktuszokat árulni, kérlek, segíts neki is, talán én leszek, de ha nem, az sem baj. Várni foglak! Szia ui. A vaniliás puding nagyon finom volt. Köszönöm azt is. Ha majd egyszer gazdag leszek, biztosan sokat fogok belőle enni, és akkor lesz nekem is olyan kaktuszom, amit olyan cseréphe ültethetek, amiből én ettem ki azt a finomságot.

Mire végére értem, könnyeimet törölgettem. Nem tehettem róla, de zokogni lett volna kedvem. Talán majd máskor, ha egymagam leszek. Visszafordultam az öreg felé, hogy bú-csúzóul még megkérdezhessek tőle valamit.

- Hol találom azt a boltost?
- Ott, arra, meg fogja ismerni, pontosan úgy néz ki, mint Döbrögi uraság, de vigyázzon vele. Az egész falu a kezében van. Mindenki fél tőle.
- Köszönöm a jó tanácsot. Visz'lát.

Visszaültem az autómbe, befordultam abba az utcába, amire a szomszéd mutatott. Egyetlen bolt volt csak, nem volt nehéz megtalálnom. Beléptem a csilingelő ajtón, ő a pult mögött állt. Tényleg könnyen felismertem kövér arcáról, vastag bajuszáról. Közelebb léptem, és szó nélkül elhelyeztem egy

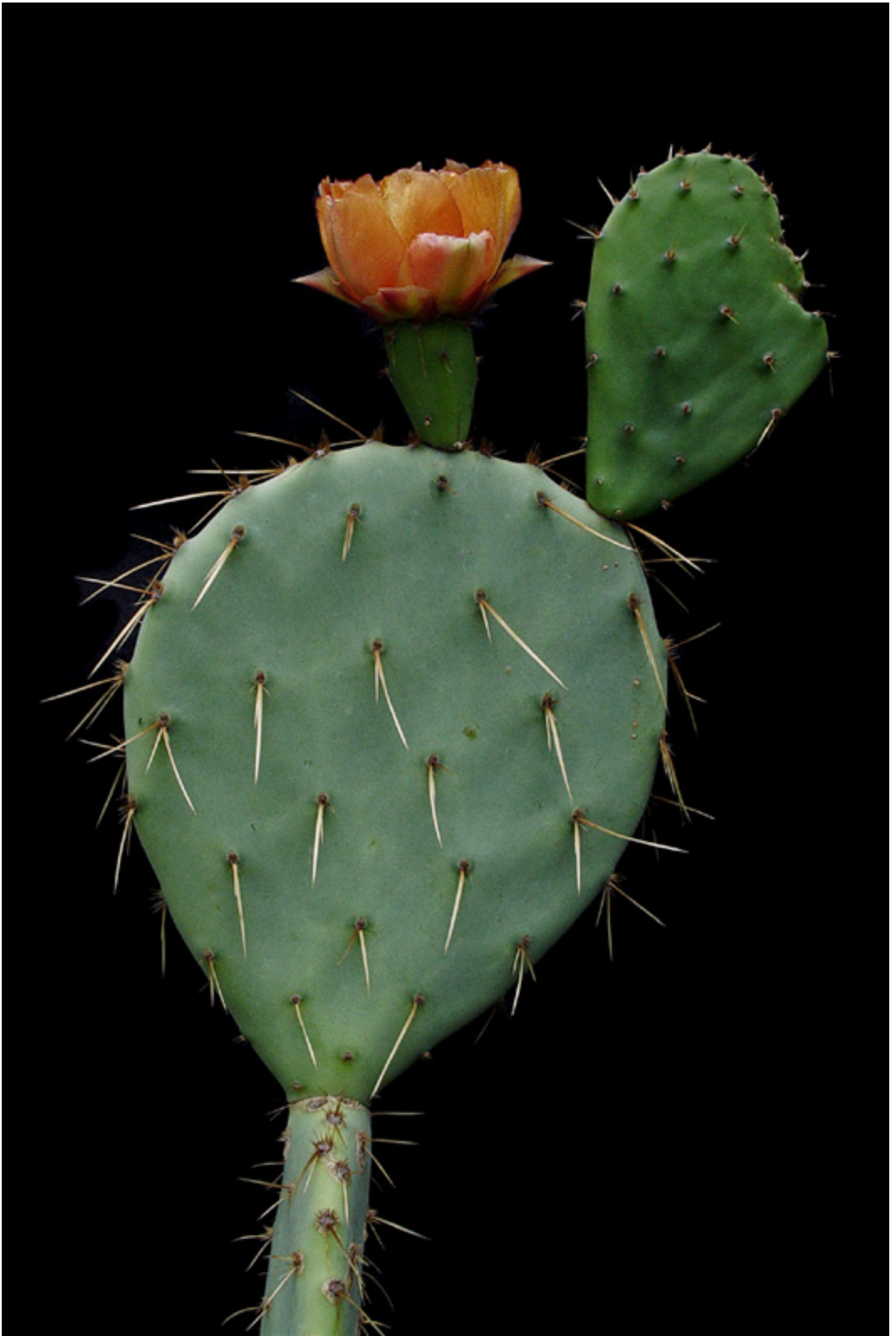
jobbgyenest az orra közepére. Összeesett, jajgatott, addig én felemeltem a füzetét a pultról, amelyben a tartozók listája volt. Ingem alá gyűrtem, majd szépen kísétáltam a boltból, amely előtt hirtelen néhányan husángokkal összegyűltek. Nem tudták mi történhetett odabent, abban biztos voltam. Magabiztosan beültem az autómba, indítottam, és gázt adtam. A füzettel kezemben megálltam az öreg portája előtt, és az ablakon keresztül kiadtam azt. Néhány lapot azonban kihúztam belőle, amelyet a kesztyűtartóba gyűrtem be. Egy ingatlan adás-vételi szerződése volt. – Tegyenek vele, belátásuk szerint. Minden jót! Intettem, majd gázt adtam, hazáig meg sem álltam. Otthon leültem kaktuszaim közé, tőlük vártam némi megnyugvást. Órákon át néztem a sárga és fehér tövises kaktuszaimat, megcsodáltam szebbnél szebb virágaikat, rácsodálkoztam különleges formáikra, változatosságukra. Elővettem a papírdobozt, ismét elolvastam a „kis kaktuszkofa” hozzám írt levelét. Ahogy végeztem, ekkor vettem észre, hogy több kaktusz is virágbimbóit nyújtogatja az ég felé. Óvatosan kiemeltem, és egy világos, napos helyre tettem őket. Nem kellett soká várnom, hogy egyesével kinyíljanak a csodás virágok. Emlékemben felidéztem csilingelő hangját, amikor vidáman hirdette, hogy: „Az egyik néhány nap múlva virágozni fog”. Tévedett, ez a hiba talán elnézhető egy tízéves kislánynak, mert nem csak az egyik kezdett virágozni, hanem az összes!

Azóta sokat gondolkodtam, hogy vajon merre lehet, mit csinál? Hol árul most a kis kaktuszárus? Hiába kerestem, nem találtam sehol. Talán jobb, szebb élete lett, amelyben nem kell kedves kaktuszait eladni? Talán megtalálta őt a boldogság, a szeretet. Csak bizakodni tudok, hogy így van, és várom a napot, amikor ismét megpillanthatom őt

Amikor befejeztemnek tekintetem ennek a történetnek a megírását és éppen azon kezdtem gondolkodni, hogy vajon mit is csináljak vele, ekkor egy váratlan esemény történt. Ott volt a megoldás előttem, de mint lenni szokott, nem mindig látjuk az erdőből a fát. Egy kedvelt kaktuszos internetes oldal tagjainak bemutatkozó oldalát kerestem fel. Egy idősebb gyűjtőt találtam, akit ugyan nem ismertem, de nem hinném, hogy egy olyan kis településen több kaktuszos is lenne, aki valamikor, szebb időkben komoly gyűjteménnyel rendelkezett. Ő Szabó Péter volt, felette a következő név: Szabó Mónika. Nem lehet véletlen az egybeesés, bár tudom, hogy a Szabó nem túl ritka név hazánkban, de megérezésemben szinte biztos voltam, és már kattintottam is, hogy megnézhessem, hogy elolvashassam a bemutatkozó szövegét.

Tizenhét éves, vidéki lány vagyok. Édesapám, aki szintén ennek a csoportnak a tagja volt, valaha nagy gyűjteménnyel rendelkezett, ami már sajnos zömmében megritkult. Miután valamilyen csoda folytán visszaköltözhettem a szüleim házába, és ahonnan 11 éves koromban, szomorú körülmények között kerültem el, megkezdtem ismét gyűjteményem gyarapítását. Szerencsémre néhány szerető ember közelsége révén, tovább gondozták gyermekkori gyűjteményem megmaradt darabjait. Ugyan szakértelem nélkül, de legalább életben tartották szeretett kaktuszaimat. Talán, ha egyszer erre jársz, nézz be hozzám, szívesen látlak. Üzennék is valakinek. A kis háromlábú asztal ismét kint áll az árokparton, a ház előtt, nem bánthatja azt már senki. Nem engedném. Már vannak saját, színes „cserepeim” is. Talán érted. Várlak!!

Írta: JOKHEL Csaba

A kaktuszok virága

Perzsel a Nap fényes, életadó lángja
Bár néha kegyetlen, de minden lét áldja
Körülötte kering az éltető vén Föld
Mind általuk virul: ember, állat és zöld

Heves tüze télen csak szunnyadni látszik
Tavasszal a földön tündérekkel játszik
Zsenge tündéreit zöld ruhába ölti
Rá virágot tűz s a nappalt velük tölti

Tündérei közül a kaktusz mind kedves
Együttlétük okán földjük alig nedves
Folyvást bújnák egymást, így az esti búcsút
Reggelig követi az éjjeli bús út

Amíg telente csak bágyadtan hunyorog
A Föld is csendesen szendereg – bár forog
Mély álmában érzi, hogy új életet fakaszt
Vágyakat duzzasztva sürgeti a tavaszt

Ifjú és vén kaktusz tavasszal bimbót bont
Ezer árnyalatban színezik a vadont
Minden kaktuszvirág pompában tündöklől
Szorgos rovar s madár gyors hada üdvözöl

A kaktusz virága spektrum arzenálja
Ahány faj, annyi szín, s ez örök sajátja
Árnyaltan mind-mind más – a jó szem jól látja
Íme, a tündöklől, pazar színskála:

A vén **anyósülés** hatalmas bio puff
Nem éppen bársonyos, melengető muff
Majd' két emberöltő után bont virágot
Mézsárga koszorút, egy álomvilágot

Kicsi **csillagkaktusz** élénksárgán díszlik
Bordáin nagy fehér gyapjúgombsor illik
Szerte apró pöttyök, pontocskák izzanak
Mint égen a csillag, úgy világítanak

Egy szép **csupaszkelvű** virága vérpiros
Nyomába sem léphet a festett papiros
Szivárvány színéből szelt ki szép darabot
Leplei szélébe cikk-cakkot harapott

Másik **csupaszkelvű** sötétsárgán virít
Nem lesz vörös, a Nap akárhogy is pirít
Génjébe a sárgát örökre bevészte
Ha más szint akart a Nap, hát biz' lekéste

A **dinnyekaktusz** rőt szörkoronát visel
Sok apró piros vagy ibolyaszín dísszel
Melyek óvatosan kémlelnek a Napra
Délután, amikor ereje már gyatra

Díszes csillagkaktusz aransyárgán csillog

Oly feltűnő rajta, mint marhán a billog
Hatalmas leplei ernyőként terülnek
A csodáló szemek majd belemerülnek

Az **éj királynője** virága hófehér
Két akkora, mint a legnagyobbik tenyér
Úgy mutat kaktuszán, ha fénykorába ér
Mint dísz terítéken szűz porcelán tányér

A **föld imája** csak az ég felé tekint
Éj leple alatt tárja tejszín lepleit
Karcosú szárral, mint egy angyali harsona
Hirdeti az éjben: sorsa nem mostoha

Fügekaktuszvirág narancssárga színe
Jelzi, gyümölcsének finom lesz az íze
Ember, állat, rovar, hogy jól hozzá férjen
Karéjára teszi – és hogy jobban érjen

A **hercegi kaktusz** hosszú ujjai közt
Növeszti virágát s sok szalmasárga szösz
Mi tövis lett volna, de inkább elpuhult
Általa virága el soha nem pusztult

A **húsvéti kaktusz** skarlátvörösben ég
Bármily sokszor látni, még akkor sem elég
Évenként nem győzi követni a naptárt
Húsvétkor virága így vagy nyitott, vagy zárt

Karácsonyi kaktusz kárminvörös leple
Takarja a zöldjét, mint önmaga leple
Tripla örvös leplek madár módra nyúlnak
Karácsony napjáig tán el nem is múlnak

Kecskeszarv kaktuszon szalmasárga kehely
Bőrért alig lepi itt-ott finom pehely
Tövisre csavart szarv, mint a rackajuhé
Hajlékony, akár a kukoricacsuhé

Karesú **korbácskaktusz** nem goromba növény
Csüngő arany szárok karéja, mint sövény
A tövüket sűrűn fedik, oltalmazzák
Bíbor virágözönt erre szervírozzák

Kicsi **korongkaktusz** selyemfehér leplén
Pillangó pihen és él a virág nedvén
Csak éjjelre tárja szélesre a kelyhét
Cinikusan mondja: Lássuk hát a „medvét”!

Kövirózsakaktusz közepén rózsaszín
Valaha vigyázta indián mokaszin
Az óvilág mohó, goromba bakancsa
Taposta, vagy vitték királyi parancsra

Bájos *Matucana madisoniorum*

Virága vörösebb, mint a legvénebb rum
Ifjonti vér színe áll hozzá közelebb
S van-e más tüzes árny, mi mégis tőle szebb?

Másik *Matucana* meg aranyló sárga
Benne van e kolor minden gazdagsága
Művész palettája sem képes ily színre
Amelyet műgonddal kever a felszínre

Medúzafaj kaktusz kígyói nyúlnak
Végükön világossárga fények gyúlnak
E fények virágok, s pompát kölcsönöznek
Felettük pillangók, méhecskék köröznek

A **napsugárkaktusz** violás virága
Megannyi napocska körkörös világa
Némelyek krémsárgák, mások meg pirosak
Nemritkán vörösek, vagy lágy bíborosak

Nyuszifül sárga és hófehér pettyei
S smaragdzöld ruháján virága mennyei
Mely a mély sárga szín óarany árnya
S füzöld bibéjének ölelő körszárnya

A széles **ördögnyelv** bíborvörös éke
Megannyi méh, lepke nektárterítéke
Úgy vonzza őket a dús mennyei illat
Mint horgon ficáncoló csali a halat

Őszanyó buksiján bíborvörös gyűrű
Gömbölyű alkatán őszes haja sűrű
Nem látni szemölcsét, egyetlen tövisét
Mint egy ősz gombolyag, viseli fődíszét

Őszapó virága lilán csíkos fehér
Nevéhez méltóan tisztos kort is megér
Hófehér szakállát köntösként viseli
Tövisét e mögé, s nem véka alá rejti

A **parasztkaktusz** mind halványrózsán köszönt
Élőhelyén itt-ott látni fehér özönt
Mint égi harsona, bimbó karcsún nyúlik
Legvégén kitérül – s látva – a baj múlik

Kis csupasz **Peyotén** csöpp fehéres virág
Van, kinek rágcásolni jobb, mint a főtt csirág
És mielőtt kicsi kis kelyhe kitérül
Élete szomorú végzettel lezárul

Kis **pogácsakaktusz** hatalmas fejéssel
Mit kipingált fénylő, krémsárga festékkal
Kelleti nektárját minden beporzónak
Mit utolsó cseppig jól kiszívogatnak

Püspöksüvegkaktusz kénsárgán tündököl
Alatta a szeplős szár, mint egy bezárt ököl
Ötszögű tömbje, persze, nem ütni készül
Még szűrni sem képes így tövistelenül

Szerény **Sclerocactus** látszólag csak barna
Ám csíkos, s mintha tarkállni akarna
Korán köszönti az ébredő kikelet
Mely még el sem üzte teljesen a telet

Minden **smaragd**kaktusz méltó a nevéhez
Feltűnő smaragdzöld virágokat képez
Barnával, sárgával árnyalja a színét
Kaktuszimádónak dobogtatja szívét

A **sünoszlop** nemzet túlnyomó egyede
Lilában pompázik, s talán egy negyede
Mást színt lelt magának, így van okkersárga
Rózsás, téglavörös, zöld meg citromsárga

Tollpohely kaktusz sárgás leple kései
Puha párnájában kicsik a kései
Így alig szűr, csak int és virágzik szendén
Enyhe ősz végén, vagy a tél közeledtén

Olykor a színek sem tisztán magányosak,
Van úgy, hogy némelyek lágy szívárványosak
Közöttük a főszín már-már szinte elvész
Vagy a színe közé egy-egy csíkot csempész

Minden színárnyalat része pompájának,
Csak a hús kék, melyet nem akart magának
Ragyog is mindenütt szebbnél szebb színekben
S mind örök otthon lel szerető szívekben

Érd, 2013. január 18.

Kiss Csaba

Saguaro, a Nap gyermeke

Büszkén áll a szikkadt sivatag közepén
Tövisbe bújt bőre barnul a Nap hevén
Tűri jámboran, sőt, lassan mered felé
Karjaival készül tán karolni belé

Vaskos alakját rég múlt idők faragták
Goromba tövisék bársonyát szaggatták
Így élhette túl a már réges rég elhalót
És nem egy, hanem sok szeszélyes századot

A Nap teremtette a forró síkságra
Hogy hirdesse, szükség van rá e világra
Rettentő oszlopát a föld alig bírja
Szomját a felhőkből csak cseppekben oltja

Gyökere kutatgat alant hús nedv után
Roppant súllyal pihen puhán apró murván
Ám be kell érnie néhány csepp harmattal
Mít hús éjszakán gyűjt tövisén a hajnal

„Gyermezem, légy hű az áldott anyaföldhöz
Akkor is, ha felhő leve ritkán öntöz
Gondoskodom rólad, légy a Nap gyermeke!”
Így szólt a Nap, midőn a Földre rendelte

Úgy lett, mint ígérte, vigyázza életét
Mindenben segíti óriás gyermekét
Hőséggel eteti, szellővel itatja
Rajta a virágot ezerszám nyilatja

Tengerpart, hús árny, vagy bő esőáldás
Lenne a végzete – a kínos elmúlás
Számára mégiscsak a legjobb hely e hon
Itt érzi jól magát és valóban otthon

Kiss Csaba
Érd, 2013. 03. 09

Fotók:

GONDA István

BARTA László

Ne bántsd a kaktuszt!

Sose bántsd a kaktuszt, hiszen ő is érez
Gyengéd érintéssel nyúl a töviséhez
Megszűnmi akárkit esze ágában sincs
Minden tudománya: az élet drága kincs

Ha drága, óvni kell, mindentől védeni
Ott, ahol él, az minden, de nem édeni
Kegyetlen küzdelem nap, hónap, esztendő
Gyakorta fegyver kell, hatásos s rettentő

Ártalmatlan éknek tűnik némely tövis
Tühegyes, épp ezért, ha szükséges, döf is
Levele ritkán van, mi árnyékot adna
Tövisei nélkül védtelen maradna

A tövis sem óvja minden ártás ellen
Félelmetes, tipró, nagy patákkal szemben
S ha áthatol rajta, kínjuk rettenetes
De egyben ezáltal mindkettő csak vesztes

A tövis lehet nagy vagy akár hatalmas
Hosszan ágaskodó, cseppet sem irtalmas
Mindent távoltartó, tekintélyt sugalló
Közel másfél arasz, akár egy szagalló

Lehet átlagos, vagy szinte észrevétlen
Jaj, aki belekap, szegény szerencsétlen
Nem hivalkodó, ám megbízható testőr
Körös-körül posztos, sok ezernyi testtőr

Lehet puha szőrzet, mint töviscsökevény
Finom tapintású, rostszerű szövевény
Bolyhos bársonybojtok boríthatják bőrét
Ezek mind csak jelzik valaha volt törét

Némelyikén csavart, lágy papírtöviscsík
Próbálják hitetni, tövisek s nem kicsik
Pedig ám mind ahány hajlékony, lágy, puhány
Mint az ártalmatlan selyempapírsárcány

Néhány kaktusznál csak hült helye tövisnek
Csupasz lett és jámbor, majd' mint egy eretnek
Ám a bőre alatt bódító nedvével
Elbánná akár egy természetes medvével

Álljon példaként az össz' tövisarzenál:
Tövis, cephalium, spröd sörte és szakáll
Jellemző kaktuszfaj, jellegzetes taxon
Bolyhokkal, dús hajjal, vagy teljes kopaszon

Piciny *Lophophora* póre bőre kényes
Rágcsálója napja nem valami fényes
Elbódul, majd lassan álom borul rája
Csak sejtí, hogy ráharap fenevad szája

Szenilis **Őszapó** töviseit rejti
Fehér körszakálla alatt dédelgeti
Kinek kedve támad, a tincseit tépni
Marka ezer pontján tüzét érzi égni

Az **Őszanyó** kaktusz gömbölyíti magát
Közben gombolyítja önmagán fonalát
Ősz hajszála között élénk virág lapul
S rejtett kis tövisek nőnek védelapul

A szép *latispinus*, az ördögnyelv kaktusz
Fáradhatatlan, nem fogy belőle a szusz
Horgas, rőt nyelveit folyvást öltögeti
Virága kelyhébe mézét töltögeti

A kókuszrostszerű **dinnyekaktusz** üstök
Ráfanyalodónak bizony sovány früstök
Sőt, még a torkán is akadhat a falat
Miközben kínjában kaparná a falat

A vén kecskeszarvú *capricorne* éke
Nap elől búvó test némi menedéke
Túl hajlékonyvá vált volt meredő árja
Aranyló színének alig akad párja

A **püspöksüveg**nek nincs szüksége törre
Elcserélte mindet hófehér szeplőre
Varangy kinézete távol tart sok vadat
A többinek pedig nem egy vonzó falat

Föld imája nyújtja virágját magasba
Minden fehér leplét fohászra kulcsolja
Egy éjszakán virraszt, új életet adva
S hajnalra hervadtan hajlik elapadva

Ahány kaktusztövis, annyi szín és forma
Mindnek egy a célja: a túlélési norma
Csupa csáb a színes, szinte szemkábító
Nagy zordon, avagy lágy fogásra csábító

Ha majdan már nem lesz szüksége tövisre
Rossz szándékot visszatartó kész döfésre
Azok helyén is bont majd kaktuszvirágot
Hogy még szebbé tegye a kaktuszvilágot!

KISS Csaba 2013. január 04.

Kaktuszok és állatok II.

Aguti (*Dasyprocta aguti*)

Sok millió éve rágcás az aguti
Rokonainak tán csupán al-aguti
Földben nincs járata, így nem alagúti
Nem kölcsönzi színét semmi gumigutti

Aranysárga színű, így neve aranynyúl
Még sem lesz a párja semelyik ara nyúl
Sebtében szimatol, ha orra arra nyúl
Hol tövis szúr, gyorsan vissza is kanyarul

Alligátor (*Alligator mississippiensis*)

Alligátor falka nagy folyókban úszik
Az ivadékkukat gyilkosnak nevelik
Mikor a fövényben tojásfészket raknak
Szúrós kaktuszokat látni sem akarnak

Távol kaktuszoktól, homokágyban kelnek
Onnan meg egyenest vízbe evickélnek
Anyjuk mellettük a napi navigátor
Amíg mindegyikük alig alligátor

Alpaka (*Lama pacos*)

Az alpaka majdnem olyan, mint a láma
Hosszú, selymes szőrök végtelen hulláma
Nem alpakka – melyből készül evőeszköz
Csak legelő állat, mint füevő „eszköz”

Zsíros fücsomókat keres szerteséjjel
Álmában kérődzik szinte egész éjjel
Egy-két kaktuszt lenyel, tán észre sem veszi
Rémálomnak tűnik, mikor öklendezi

Amazon (*Amazona vittata*)

Az amazon madár, nem élne emezen
Azon és ezen sem, pláne hanglemezen
Hangja mégis szólna zöld papagáj módra
Érthetnéd is azt, ha rájönnél a kódra

Szereti a kaktusz zamatos gyümölcsét
Más madarak látják benne erdő bölcsét
De míg ő ügyesen eszi a belsejét
A többi tövistől mentesíti nyelvét

Anakonda (*Eunectes murinus*)

Konok anakonda azon tanakodna
Másik anakonda, hogyan gyanakodna
Jó az elgondolás és igaz a mondás
Ki őrzi a többbit, az az anakondás

Egy dús ebéd után, ha leheveredik
Kaktuszok közé csak néha keveredik
Azt regéli róluk az indián monda:
Sokban különböznek, de egyik sem ronda

Fotó: Orosz Krisztián

Anolisz (*Anolis carolinensis*)

Az égbék színű a gyíkok közt Adonisz
Nem mérges, nem dúvad, még csak nem is komisz
Ahogy fut, mintha egy kék villám villanna
Szeme csak másik kék farkra csillanna

A kaktusz melegben is hidegen hagyja
Nem úgy a rovarhad sok apraja-nagyja
Ha valamelyikük nyelvtávfolba kerül
Onnan egyenest a torkába penderül

Borz (*Taxidea taxus*)

Torzon borz, ha tudna, táborot toborozna
Borzasztó torz borzsal bronz borztorzót hozna
Borzgázt árasztana, ami szagborzalom
Összeborzongnának, s lenne nagy borz alom

A borzbunda hasznos zord kaktuszok között
Tövisükkel épp' hogy s keveset időzött
Mikor a kaktuszok virágot bontanak
Szagokat helyettük a borzok ontanak

Böleány (*Bison bison*)

Gyapjas szőrű állat a kérődző böleány
Hatalmas teste számára nagy fölény
Kiveszőfélben van e szegény élőlény
Pedig sokat eszik, mitől olyan bő lény

Megy előre lomhán, nagy lehajtott fejjel
Akkor is legel, ha tőgye tele tejjel
Akár a fűnyíró, mindent tövig harap
Lehet szúrós kaktusz vagy egy szikladarab

Cinke (*Parus bicolor*)

Tarka madárka a búbos törpi cinke
Még a kismadarak között is picinke
Ritkán, de jobb híján kaktuszokra fészkel
Jó a kaktusznak, ha rovarirtó vész kell

A kaktusz tojásdad termése, ha érik
Tojásukra hajaz, s ezt sehogy sem értik
Mikor hazatér a (kaktuszbarát)cinke
Kérdi a párjától, nem a mi picinke-e?

Darázs (*Vespula*)

Prédára gyűlik a gyűrűs sávós darázs
Rég kedvenc helye a virágnektárgarázs
Fertelmes fegyvere fura fari fullánk
Jó, hogyha nálunk van a védő ampullánk

Kevésbé vértezett kaktuszvirágra száll
A nektármirigyek felett alig grasszál
Beleveti magát, rögtön mohón nyalja
Ragacsos is lehet mind a négy szárnya alja

Galamb (*Columba livia domestica*)

Békésen turbékol párjával a galamb
Ismeretlen fogalom számára a kaland
Arizonában, ha nem talál jobb dűcöt
Galambházként használ Saguaro csúcsot

Nem kell gatyáznia levéllel párjával
Oda-vissza szállhat postafordultával
A tojó várja ám s tudja, a nász ára
Hogy majd a „sült” galamb repül a hátára

Gilisza (*Lumbricus terrestris*)

Sikamlós gilisza sárcsíkokat húzna
Földigilisztaként égiekhez szólna
Közvetíthetne úgy, mint egy spiritiszta
Földporhanyósító, földtisztá giliszta

Szerencsére kaktusz alatt ritkán csúszik
A kaktuszgyökér meg tövis nélkül kúszik
Giliszta nem gyűrűz, a tövis sem nyársal
Meg is vannak így jól egy mással s egymással

Hárpia (*Harpia harpia*)

Hárpia az égből, mint a villám suhan
Lajhár két lépés közt karmaiba zuhan
Akivel teheti, összedörgölődik
Élete párjával folyton zsörtölődik

Nagy tövisű kaktuszt messzire kerüli
Nem szeretne ám a hegyére kerülni
A kaktusztövissel mégsem perlekedhet
Sőt, még vak dűhében belekeveredhet

Hiúz (*Felis lynx*)

Sokáig hegyezte füleit a hiúz
Rövid legyen éhen az idő, mit kihúz
Nevének nincs köze ahhoz, hogy túl hiú
Főleg, ha hiúzlány s kell egy hiúzfű

A kaktuszok között cserkészve vadászik
Tövisrengetegben villámként cikázik
Mindegy a prédának, mit kiles magának
Hogy tövis vagy karom árt izes farának

Fotó: ILKOVICS Anna

Juh (*Ovis aries*)

Amerikába is eljutott a jó juh
A kereskedőknek dugig volt hajójuk
Alig értek partot nekiestek enni
Még a kaktusz is jobb, mint éhesnek lenni

Szájuk a tövistől, mint a ceté – szilás
Páros patával sem megy a fogpiszkálás
Bunda alatt a bőr hiába is túl mély
Kaktusztövissenek nem akadály a juhhéj

Korallkígyó (*Micrurus fulvius*)

Vörös, sárga, sötét sávós korallkígyó
A kaktuszok között, mint egy tarka bigyó
Tekereg, a villás nyelvét hosszan ölti
Gyilkos mérget egy új áldozatba tölti

Öltögetés közben nyelve tövist talál
S ha horogra akad, érte jön is halál
Mit ér a megszerzett kígyótudománnyal
Ha nem nézi jól meg, mikor és hová nyál

Láma (*Lama lama*)

A láma, melynek nem „Dala” az otthona
Vikunya, alpaka, teve a rokona
Két névvel baktatgat az Andok lábánál
Láma néven oda, visszafelé Amál

Ha a kaktusz felakad a lámamentén
Új talajra lel az Andok lába mentén
A láma magába, míg zöldet csomagol
Addig a kaktusz kéjesen lámagol

Ló (*Equus caballus*)

Az igás ló mindig kocsi előtt húzna
Hátrafelé menet szintén elől járna
Egy lóerő révén, több abrak sem hatna
És a teljesítmén ugyanaz maradna

Abrak helyett enni, ha kaktuszt próbálna
Lófarok helyett tövispárnát lóbalna
Cephalium nőne a sörénye helyén
Szűrős lócitromot szórna szét a pej mén

Fotó: GELENCSEŔ Petra

Macska (*Felis catus*)

Amikor kicsike, cica még a macska
Amolyan játékos, pajkos, naiv, csacska
Puha finom szőre, mint cirmos pamacska
Lábai fürgék, egy sem esetlen, kacsa

Hogyha kaktusz kerül portyázó útjába
Dorombol, dörgöli s bánja gereznjája
Mikor hegyes tövis landol a kandúrban
Elinal, miközben nyávig minden dűrban

Marabu (*Leptoptilus crumeniferus*)

Amerikában csak vendég a marabu
Kit a honvágy miatt sohasem mar a bú
Tövissel vétezett kaktuszbokrok között
Pucér nyaka miatt nem keresgél dögöt

Ám keresi Marát, az ara marabut
Kit utána hozott egy muszlim marabut
Kaktuszok tövében, míg az ara búsul
Rátalál a párja, s hívja arabusul

Oposzum (*Didelphys virginiana*)

Amerikában él még minden oposzum ma
Erről szól a tudományos „eposz-summa”
Kaktusztövist talpa, ha lel ugrás közben
Keserves kínjában hatalmasat szökken

Erszénye, ha nyitva, csemétéje repül
Azt hívnén, hogy anyja ezt szánja szerepül
Játék gyanánt, ha a bukszában csendben ül
Hisz nem hallja, anyja nyavalyog vesztettül

Pekari (*Tayassu tayacu*)

Amerikai a szemfogas pekari
Szorult helyzetében nem is egy besz.ri
A hátán is nőtt egy váladékmirigye
Emiatt van neki nem is egy irigye

Hogy a pézsmaszagot tudja terjeszteni
Kaktuszra dörzsöli napon erjeszteni
A kaktusz így kap egy bódító szagot
A pekari meg egynéhány bőrlukasztót

Pettyes paka (*Cuniculus paca*)

Jó ízű, tömzsi és farkatlan a paka
(Nem alfája neki a déli alpaka)
Esőerdő mellett a prérit is járja
Kaktuszgyümölcsöt szed, otthon várja párja

Mielőtt a gyűjtőútra szánja magát
Mindig megvárja a leszálló éjszakát
Sötétben, mikor a szag után botorkált
Szúrásakor érezte, hogy kaktuszra talált

Pika (*occhotona princeps*)

Arról szól most eme picike epika
Valójában milyen állat is a pika
Nem pocok és nem nyúl, hona Amerika
Evolúcióban veszett el a farka

Téli álma nincsen – (nyári alma inkább)
Kaktuszok tövében lebzsel a legdinkább
Serény munka közben forgatja a farát
Fájdalmasan érzi, melyik nem farbarát

Pocok (*Pitymys pinetorum*)

Egérhez hasonló rosszág a pocok
Nagyobb része nem más, mint hatalmas pocak
A szája be nem áll, még álmában is rág
Anyagcseréjekor jó, hogy nincs rajt’ nadrág

Még a kaktuszra is fel-felrágja magát
A szenvedélyéhez keresi a magját
Ha nem talál magot, tövis is megteszi
Akkor ugrik hátast, amikor még nyeli

Fotó: OROSZ Krisztián

Poloska (*Pentatoma rufipes*)

A poloska nem kém, nem hallgat le senkit
Elkerül donnat, dont, mindenféle jenkit
A kaktuszvilágban egyetlen a célja
Tövisektől védje portyán a páncélja

Száll is a kaktuszra, mikor szivornyázna
Kaktuszttestnedvet szí, ha még nincs nektárja
Ne higgye kis lurkó, bármilyen okoska
Hogy a felnőtt polos, az ifjú poloska

Sáska (*Pachytilus danicus*)

Van olasz, keleti, hamvas, egyiptomi
Nincs amerikai, pláne mexikói
Ha lenne, a kaktuszok – tövisek mellett
Sáskajárás ellen alkotnának fegyvert

A sáska nem kis sás, tar'ló biorobot
Nem hagyja kaktuszból fikarcnyi darabot
Ha kaktusztövésre tévedne ott sáska
Azt hinné, rokona – sok kicsi botsáska

Sértés (*Sus domesticus*)

Szinte minden háznál van néhány sertés
Lenyelt pecsenyéje után kér pálinkát, sert és
Bort vagy más jó nedűt, mi nem nagy kísértés
Hogy disznóhúshoz jussunk, kell egy „kis sértés”

Előtte meg az kell, hogy mindent zabáljon
S böllér hurkát, sajtot, szalonnát abáljon
Amerikában még a kaktuszt is falja
„Moszlék” egy állat, de mily pompás a tarja

Siketfajd (*Tetrao urogallus*)

A siketfajd soha nem jól halk hangot
Ezért inkább bambán néz egy nagy harangot
Amíg a nagyharang elüti az órát
Kaktuszok tövében keres friss vacsorát

Rikácsolásával a prérít betölti
Napi estebédjét csendesen elkölti
A harangzó „bim”-jét, ha lekésné, majd
A „bam”-ját láthatja, mint bamba siketfajd

Fotó: FEKETE István

Skorpió I. (*Centruroides sculpturatus*)

Hátán hordja ízelt farkát a skorpió
Végén fullánk, melyben mérge anti bio
Nyolc lábát, két ollóját fürgén járattja
A fullánkja sem az, ami cserbenhagyja

Kaktusz árnyékában vagy forró homokban
Apró kövek alatt vagy patanyomokban
M megbúvik az ártó, alattomos állat
A túlélőben meg féléis és utálat

Fotó: FEKETE István

Skorpió II. (*Centruroides sculpturatus*)

A skorpió farkán a fullánkja mered
Bármely testet érint, a mérge elered
Tévedésből, hogyha magát érintené
Összes gyilkos mérgét belé ürítené

Hogyha kaktusz alá téved a gaz féreg
Tövis szúrására gyors válasz a mérge
Bezzeg a kaktusznak ezzel mit sem árthat
Kereshet mást, mibe tövist kéjjel márthat

Fotó: ORBÁNNE VARGA Mária

Szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

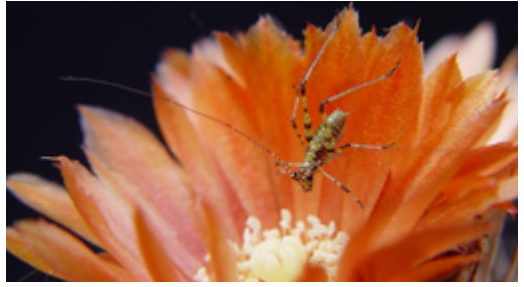
Hím szarvasbogár, ha szarvát nem hordozná
Édes kis bogara mással felszarvazná
Fejdísz fejdíki, és mint szarvasbogár
Nem is létezhet más ilyen szerves bogár

Élőhelyi kaktusz nem kerül útjába
Őrök sors köti vén Európába
Ha kaktuszcserre téved, sosem fakad dalra
Rivalisnak hiszi, s kész a viadalra

Szöcske (*Tettigonia viridissima*)

A szöcske földön él, háza egy gödröcske
Benne heveredik, alatta szöcsöcske
Kreál álfözöcskét, becsal sok-sok szöcskét
Szöcskenőcskén nézi kicsi csöcske csücskét

Van, melyik csápjával csócsálgat csemegét
Nem kímél bogarat vagy rovarcsemegét
Tövises kaktuszból emésztetlen szecska
Jelzi, hogy rajt' ugrált egy másféle szöcske

Tatu (*Tatus novemcinctus*)

Tatu nem hord gatyát, azzal nem vacakol
De legalább kilenc bőrvet felcsatol
Ritkán érhetné csak ütés övön alul
Mert egy öv alatt még nyolc másik is lapul

Sorban gyarapodnak derekán az övek
Feszít is benne, mint hurkán a facövek
Amíg nincs kilenc öv a kicsi tatukán
Kaktusztövislyukat kaphat a hacukán

Tyúk (*Gallus domesticus*)

Ranch körül kapirgál csibe, jérce vagy tyúk
Nem a vízen úsznak, mint a bütykös hattyúk
Mikor a kis jérce tollas lesz és nagy tyúk
Kakasok közt hallik, na, most ezt bánthatjuk

Ha a tojás közben elgurul a tojás
Kaktuszok tövében lehet a landolás
Tövisek közt immár sok tojást rántott át
A farmer, ha nem akart tojásrántottát

Vakond (*Neurotrichus gibbsii*)

Kaktuszok földjén él a legkisebb vakond
Úszik, fára mászik, ez neki nem nagy gond
Néha portya közben kaktuszföldben túrkál
Hegyes orrával a gyökerek közt furkál

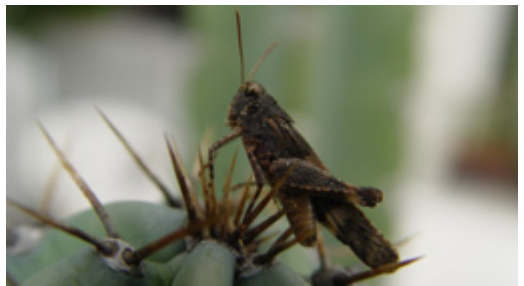
Kaktusz alatt feljön, orrát beleveri
Nem számít, ha tövis szemet szúr is neki
Látszólag volt szeme, nem a legélesebb
Legfeljebb így lehet ő még szemtelenebb

Vipera (*Vipera berus*)

Jó meleg homokot kedvel a vipera
Hidegen hagyja őt a szappanopera
Ám a préda nem, utána siklik, sziszeg
S nem állítja őt meg semennyi „kaktuszszeg”

Ha az üzött kaktusztövisnek ütközött
Bevégzi életét méregfogak között
Dolga végeztével az ügyes vipera
Konstatálhatja, hogy jól megy az ipara

A „Kaktuszrigmusok” műhelytitkai

A „Kaktuszrigmusok” c. versfűzér megszületése egy hosszú folyamat végeredménye. Évekkel korábban, a kaktuszfajok tanulmányozása közben az az ötletem támadt, hogy mivel önmagában senki nem olvassgatja a „száraz, semmitmondó” tudományos (latin) fajneveket, a velük való gyakoribb ismerkedés valamilyen ötlettel talán vonzóvá tehető.

Nyomban elhatároztam, hogy mindegyikről kedves vagy humorral színezett, könnyed versikéket írok! Hosszadalmas előkészület előzte meg, többek között a latin fajnevek kilistázása, számítógépre történő felvitele, majd a latin kifejezések lefordítása és egyéb anyaggyűjtés. Az összes kaktuszfaj rímes feldolgozása, azaz versbe foglalása hatalmas feladat – és nem kisebb terjedelem – a közel másfél ezer fajszám miatt. Így egy-egy faj praktikusán legfeljebb két rímelő sorba illeszthető, hogy a lehető legkisebb legyen a terjedelme, ami még így is több mint 84! oldal. A kétsoros, vagyis a legrövidebb versszakoknak a pajkos, játékos, sőt, derűs rigmus a legalkalmasabb. Természetesen az első sor komolyságát kellett ellentőponozni a második sor könnyedségével, humorával, melyet a két verssorban igyekeztem elválasztani, noha szervesen összefüggnek, és remélem, sikerült is ezt a célt megvalósítani. A rigmusok kezdő sora egy nagyon tömör, de valóságos tényeken alapuló jellemzői a kaktuszfajoknak, míg a záró sora képviseli a humort és gyakran a rím a csattanót. Az első verssor – a legújabb nevezéktant véve alapul – a faj latin (tudományos) nevével zárul és erre rímel a kedélyes, derűs hangvételű második verssor. Különlegesen nehéz feladat volt a latin nevek kiejtéséhez igazítani jól csengő magyar rímeket, a lehető leghosszabb hangalakúsággal. (A latin nevek jól megközelítő kiejtése a [KAKTUSZKÖR-KÉP](#) magazin mindkét számában a verssorok végén zárójeliesen található.)

Az obszcenitás, a durvaság valamint a morbid, a bántó és a gusztustalan stílus mellőzésével egy mindenki számára el- és befogadható szalonképes irodalmi jelleg húzódik végig az alkotáson. Az egyhangúságot a lehető legváltozatosabb módon próbáltam kiküszöbölni. Ennek érdekében részleges vagy teljes alliterációval (szókezdő betűk azonossága), újonnan alkotott, de pontosan értelmezhető szavakkal, kifejezésekkel, szójátékkal, szóképekkel, ismert szókapcsolatokkal, idézetrészetekkel, szokatlan jelzőkkel, többszótagos (kín?)rímekkel, néha közhelyekkel, a valóság és a fikció eszközeivel fűszereztem a rigmusokat. A verssorok szótagszámára és ritmusosságára kevésbé törekedtem a latin zárószavak és a rímek dominanciája miatt, annál inkább a hasonló sorhosszakra. A latin fajnevek esetén a zavaróan ható magyar toldalékot mellőztem (egy-két elkerülhetetlen eset kivételével), ami tovább nehezítette a megfelelő rímek

megtalálását, a minél tökéletesebb összecsendést.

A teljes mű pontosan egy év alatt készült el, ami napi átlagban 4 rigmus megalkotását jelentette, de ennél sokkal bonyolultabb volt a helyzet, mivel minél több készült el, annál nehezebb volt a memorizálás, a hasonlóság és az ismétlés elkerülése, nem beszélve a latin szavak gyakori hasonló végződése okozta monotonitás problémájáról.

A rigmusok sorrendiségbe rendezését a latin nevű kaktuszfajok abcérendje határozta meg, melyek az első sor végén vastag betűvel szedettek, így célirányosan kereshetők. A nyelvi játékokat is kedvelő kaktuszgyűjtők számára igazi csemege lehet a teljes mű megismerése:

www.erdikaktusz.eoldal.hu/cikkek/kaktuszrigmusok.html

Fotó: MAH Zoltán

Akinek módjában áll, a rigmusok olvasása közben keresse ki a HUNT-féle „*The New Cactus Lexicon*” megfelelő képeit (vagy fordítva) és vizuálisan is gyönyörködhet e természetalkotta növénykülönlegességek gazdag szín- és formavilágában.

Az alábbi statisztikai adatokkal szeretném az alkotás embert próbáló nehézségein túl érzékeltetni e grandiózus munka mennyiségét.

Statisztika: 84,5 oldal, 1437 kaktuszfaj, 2874 sor, 34892 szó, 300 000 karakter.

Írta: KISS Csaba.

Kaktuszrigmusok II.

Mexikó földjén él a kétfajú nemzetség, az egyik az <i>Acharagma aguirreanum</i> Olyan fenséges szépség, hogy nincs egyetlen kaktuszgyűjtő tag ma, aki reáun	<i>megközelítő kiejtések:</i> (agirreánunum)
Amikor 1928-ban ismertté vált egy másik nóvum, az <i>Acharagma roseanum</i> Rögvest tudta minden rég rá váró kaktuszbarát, hogy a haragra rossz e dátum	(rozeánunum)
Miniatűr agávénak látszódik a nyújtózokodó szemölcsű <i>Ariocarpus agavoides</i> Majd' minden laikus csodálójá meg is kérdezi: – A nyíló karú ágakon mi lesz?	(ágávoidesz)
Előkelő hercegi kokárdaként, lapul a talajban az <i>Ariocarpus kotschoubeyanus</i> Nem emelkedik ki úgy, mint a római császárok közül a legnagyobb – Traianus	(kocsubejánusz)
Friss, kellemes tavaszi napfürdőben zsendülő 'kövirózsa' az <i>Ariocarpus retusus</i> Ám kora ősszel, délután kibomló virágaival köszönti a társát: Kaktusz, szervusz!	(retuzusz)
A mesés hírű, kies Ecuadorban, furcsa helyen él az <i>Armatocereus godingianus</i> Még ha nincs is ott tő a közelében sem, ám szól a parancsnok, hogy indián ússz!	(godingiánusz)
Peru hegyein nő a rendkívül hosszú éltű, fa formájú <i>Armatocereus matucanensis</i> Nagyon sokan kételkednek is benne, de ebben még legalább egy matuzsálem hisz	(matukánenzisz)
Ahol a kezdetek kezdete óta él a hurkásan tagolt szép szárú <i>Armatocereus rauhi</i> Úgy juthatsz hozzá könnyen és gyorsan, ha alattad bűg egy több száz lóerős Audi	(rauhi)
Viaszban égő kanóc vége, oly tűzvörösen mered az égre az <i>Arrojadoa dinae</i> De nem ám olyan, mint egy csodalámpa, és amely nem is volt soha Aladdiné	(diné)
Gyönyörű rózsaszínű virágok nyílnak a csúcán, neve: <i>Arrojadoa penicillata</i> Ez az élmény felejthetetlen fenséges tünemény, ezt valóban Benny Hill is látta	(penicilláta)
A kissé karcsú krinoliniszárú, középlila színű csövirágos <i>Arrojadoa rhodantha</i> A kábán kedvelők kobakját, mint vihar a szélkakast, mindig is ide-oda forgatta	(rodanta)
Mikor megérik millió magja, megtartja maga mellett az <i>Arthrocereus glaziovii</i> A meleg tavaszi napsütés és eső után hamar láthatóvá válik az igazi kaktuszovi	(glázióvi)
A magas égbolt felé mered az összes idős és fiatal <i>Arthrocereus spinosissimus</i> Még a nyíló vakítóan virító virágokkal sem néznek úgy ki, mint az izzó fidibusz	(szpinoszissimusz)
A kecskeszarv tövisű, sűrűn pöttyös bőré, kecses alakú <i>Astrophytum capricorne</i> Mindig jelzi, ha már nagyon szomjas, s tudni fogod, mikor öntözd, és amikor ne	(kaprikorne)
Puha pihéppöttyös püspöksüvegként pöffeszkedik az <i>Astrophytum coahuilense</i> Pár pompás pozsgástársa porlepte palástjukban pediglen a préri poklát pihenné	(koahuilenzé)
A püspöksüvegkaktusz nem más, mint a varázslatos <i>Astrophytum myriostigma</i> A szorgos kaktuszgyűjtőknél a szaporított mag meg sem állt úgy tízmillióig ma	(miriosztigma)
Ősidőktől fogva Equadorban él és virul minden <i>Austrocylindropuntia cylindrica</i> Hogy nem eredeti amerikai kaktusz lenne? – nem érheti ilyen kaktuszpiaci intrika	(cilindrika)
Fehérlik, mint legelésző juhnyáj a domboldalon az <i>Austrocylindropuntia floccosa</i> Ha sokáig nézed, mozogni véled és ezt a csalfa képzetet csak még tovább fokozza	(flokkoza)
Akár a metsző hidegben összebújt juhnyáj, olyan az <i>Austrocylindropuntia lagopus</i> Ám igazi kaktusz, s nem állat, így nem írhatott róla mesét La Fontaine és Aesopus	(lágopusz)
Vörös virágai kivételével tövisei közé rejtőzik az <i>Austrocylindropuntia pachypus</i> Mint Arisztotelész hős drámájában – Théba lándzsákkal védett várában – Oidipusz	(pahipusz)

- Zsenge testén zöld leveleivel, sárga tövissel tele az *Austrocilindropuntia subulata* (szubuláta)
 Ez tény, és az élőhelyén, Dél-Amerikában mindenki, nemcsak Ursula s Ubul látta
- Húsos kis levelei között dús, fehér gyapjút növeszt az *Austrocilindropuntia vestita* (vesztita)
 Attól gyapjasodott úgy meg, hogy amikor zuhogott a záporosó, jobb híján feszít itta
- Redőzöttén rücskös, göcsörtös s gyűrött bordás, ám mégis szép az *Aztekium ritteri* (ritteri)
 Mint egy photoshoppal retusált korosodó szépség a Facebookról vagy egy Twitter-ről
- Ha zöld is a növény, és még virágzik is, de tövises a *Brasilicereus markgrafii* (markgrafi)
 Mielőtt nyelved rátekered, jobb, ha tudod, te kis buta bikuci, te szarvasmarhafi
- Csak az alsó szára tövises, feljebb tövismentes a *Browningia candelaris* (kandelárisz)
 Ha aláállsz, épp úgy boltosodik fejed fölé, mint egy hatalmas katedrális
- Mint kaktuszfa, rózsás virággal, zöld gyümölcse a *Calymmanthium substerile* (szubsterile)
 Utazz el Peruba, állj alá, mássz rá, vizsgáld meg, vajon önporzó vagy túl steril-e
- Rengeteg ága van, azon újabb karok, így éli életét a *Cereus jamacaru* (jamakaru)
 Ha simogatja szellő, vagy épp egy látogató, ilyenkor ő lágy, mama karú
- Éjjel virágzó, csak babusgatni való, oly elragadó a *Cereus mirabella* (mirabella)
 Illik rá a slágerszöveg, amely így szól: Oh, serenella signorina Bella ...
- Amilyen hosszú a neve, oly méretes és szerteágazó a *Cereus pierre-braunianus* (pierre bráunianusz)
 Ha az ő korában fedezik fel Amerikát, az énekével dicsőítette volna Claudianus
- Csúcsa közelében hozza a kívül barnás, belül fehér virágát a *Cereus spegazzinii* (spegazzíni)
 Akiről a nevét kapta, már tapasztalatból tudta, hogy nem való a mérges gáz inni
- Keskeny, kevés bordájú, alig tövises, elegáns, fehér virágú a *Cereus stenogonus* (sztenogónusz)
 Ha beérik a virága, termést érlel a drága, mely inkább jó gömb és nem jó kónusz
- Jókora, sárga gyümölcsöket érlelget a háromszögletű *Cereus trigonodendron* (trigonodendron)
 Nem látott még soha semmilyen férget, el is csodálkozna egy pikoló pondrón
- Akár az őszapó, csak kisebb szakállal ékeskedik a *Cleistocactus hoffmannii* (hofmanni)
 Hogy tiszta és hófehér legyen nagy szakállá, sok eső nem fog rajta csobbanni
- Mintha tüzes gyertyácskákat dugna ki a szárából a *Cleistocactus luribayensis* (luribajenzisz)
 Annyira meglepő szép virága, hogy elmélázunk rajta: nem valami furi baj ez is?
- Smaragd a bőre, a bimbója, sőt, a virág vége, ez a *Cleistocactus morawetzianus* (moraveccianusz)
 Kinéz magának mindegyik szárából egy kis darabot, s ezeket sorra metszi Janusz
- Még ha több fajtársához nagyon hasonlít is a *Cleistocactus pungens* (pungenz)
 Nem tudott volna mégsem festeni ilyet sem Rembrandt, sem Rubens
- Köves talajban vetette meg ezernyi lábát a *Cleistocactus pycnanthus* (piknakantusz)
 Magas hegyekbe kapaszkodott fel, de nem állítható, hogy sziklakaktusz
- Szálkás aranyrűdként sárgálló, karcsún nyúló a *Cleistocactus smaragdiflorus* (smaragdiflórusz)
 A tűzvörös csővirágörv az igazi éke, s a végén a zöld smaragd, mint bónusz
- Csak az eredeti élőhelyén lehet látni szép, virágzó *Cleistocactus strausii*-t (strauszi)
 Ha felér hozzá egy gyűjtő, szomszárja a kulacsában lévő „erjedt mustra” uszit
- Kötélszerűen dudoros felületű a smaragd zöld színű *Cleistocactus sulcifer* (sulcifer)
 Szerencsére itt hagyta a Földön, és nem vitte le magával a pokolba Lucifer
- Két-három méter magas, jó fél arasz vastag a *Coleocephalocereus fluminensis* (fluminenzisz)
 Elég hosszú, súlyos és túl tövises ahhoz, hogy ilyet a szájában a pumi nem visz

Gyémánt-kor

1938. A boldog békeidők utolsó esztendeje. A magyar kaktuszkultúra igencsak „magonccipőben” járt, kaktuszgyűjtőket szervezetten tömörítő egyesület Magyarországon akkor még gondolatban sem létezett. Mindenkinek a legkisebb gondja is nagyobb volt egy „haszontalan”, tövises növénynél, főleg, hogy még alig két év telt el a majdnem minden család életét súlyosan érintő világgazdasági válság vége óta, és rövidesen mindent felülmúló, újabb megpróbáltatás várt az emberiségre. Nem engedhette meg magának szinte senki sem azt a luxust, hogy ne táplálékul szolgáló növényeket babusgasson. Nem nagyon lehetett senki élete rózsás – hát még kaktuszos! Erre már nem sokan emlékezhetnek úgy, hogy személyesen át is élték.

Ebbe a zürzavaros és nehéz világba érkezett 75 évvel ezelőtt, szeptember 9-én Soltvadkertre HERCZEG Icuka. Akkor ő sem gondolhatta, de még 33 évvel később, a Magyar Kaktuszgyűjtők Országos Egyesülete (MKOE) megalakulásakor sem, hogy egyszer majd felettébb fontos feladatot fog róni rá már egy fokozatosan szebb és boldogabb élet, pont az említett egyesületben, és ami 1985 óta folyamatosan tart is.

Polgári nevén LIBNÁRNÉ HERCZEG Ilona, azonban az Egyesületben mindenki így ismeri, vagy így fogja megismerni: ICUKA.

Csupa nagybetűvel – ahogyan áldozatvállalásaival kiérdemelte! Amit tett, és amit még ezután tesz, azt vallja – és őszinte szívből hiszi is –, hogy saját örömeire cselekedte és fogja is cselekedni. Talán nem is sejtí, hogy még inkább a mi örömünkre, azaz a kaktuszgyűjtők nem kis meglepedésére tesz-vesz, sűrűg-forog. Szó szerint örökmozgó – stílusosan latinul – *perpetuum mobile*. Nehéz tartani Vele az iramot, hihetetlen kintartás, energia és tettvágy sarkallja. Hivatalosan „csak” az MKOE gazdasági felelőse, de azt meg hosszasan lehetne sorolni, hogy mi mindent végez még azon kívül. El nem tudom képzelni, honnan van ez az élet- és alkotókedve, pláne az ötezer darabos kaktusz- és egyéb pozsgásgyűjteménye, valamint szeretett unokái, sőt, már dédunokái mellett. Az Érdi Kern Péter Kaktuszkör (ÉKPK) gondolata és megalapítása is az Ő érdeme. Talán a legnagyobb elismerés, hogy mástól biztos nem, de Tőle még a „sértést” is elfogadjuk, ami sosem öncélú, csakis az Egyesület és a Kaktuszkör érdekei vezérlik – azaz a kaktuszos emberek maximális érdekképviselője és érdekérvényesítője. Ez nem esik nehezére. Neki ez a természetes, ott és annak segít, ahol és akinek kell! Nem lehet ezt az áldozatos, rengeteg időt, energiát igénylő és embert

próbáló tevékenységet eléggé elismerni. Számára úgysem ez a lényeg, nem is jutna eszébe ennek halvány igénye sem. Mindezt önzetlenül a kaktuszkörért, a kaktuszos (és egyéb!) egyesületekért, a kaktuszosok nagy családjáért teszi. Még az MKOE működési székhelye is a saját lakásában van, így Nála mindig otthon vagyunk! Közvetlenül még a 70. születésnapja előtt, anno augusztus végén, a köszöntése alkalmából mondta meghatódottan az ott tartott MKOE elnökségi ülésen:

„Úgy szeretlek benneteket, mint a családomat, ti vagytok az én nagy családom!”

Azt hiszem, hogy Icuka születésnapján ennél szebb ajándékot nem kaphattunk mi – Tőle! Hálás szívvel, egyszerűen csak köszönjük most is a csillogó gyémánt-korban!

A gyémánt-kor alkalmából boldog, örömteli, egészségben és kaktuszvirágzásokban gazdag, hosszú, aktív életet kíván az érdi kaktuszosok kis családjá nevében minden ÉKPK tag és a **KAKTUSZKÖR-KÉP** Szerkesztősege!

Írta: Kiss Csaba

Kaktuszkör képekben

Az ÉKPK tavaszi kiállítás látogatói

Fotó: JOKHEL Csaba

A kiállítást DR. SOLTI Ádám, a Kaktusz-Világ főszerkesztője nyitotta meg

Fotó: JOKHEL Csaba

Kaktuszbirodalom és kaktuszirodalom

Meglepetéssel szolgált 2012 vége! Megjelent egy új lap Kaktuszkör-kép címmel, melynek alcíme Kaktuszbirodalom és kaktuszirodalom, az Érdi Kern Péter Kaktuszkör kiadásában, színesítve az amúgy is szegényes hazai szukkulens irodalmat. Ez az első kiadvány, és mint sejteti, várható a folytatás. Örülnék, ha egy rendszeresen megjelenő újsággal gazdagodnánk. Gratulálunk mindazoknak, akik részt vettek az újság létrehozásában, és kíváncsian várjuk a folytatást. **FICZERE Miklós** alelnök, Magyar Kaktusz és Pozsgás Társaság

Először is külön köszönöm, hogy számomra félretettél az újonnan induló kaktuszkör-képből egy példányt. A szokásos gratulációt most szeretném mellőzni, és végigböngészve kiemelném, ami számomra érdekes volt vagy nagyon tetszett. A lap kivitelezését nagyon esztétikusnak tartom, a kiválogatott képek nagyon szépek, főleg az 50-51. oldalon lévő, briliáns felvételek.

„*A kapcsolatok című cikk*” egyszerűsége, nyitottsága, invitáló hangneme, sokkal jobban felkelti az érdeklődő figyelmét, mintha agyondicsérő mondatok súlyos áradatával hívogatná a leendő látogatót, vagy érdeklődőt.

„*A kaktusz-szépirodalom*” cikk, szép fogalmazása, tudatosan felépített gondolatsorai tartalmilag átfogó levezetése jeles érdemjeggyel jutalmazható.

JOKHEL Csaba cikkei: „*Az utolsó kaktuszkert*” és az „*Örökség*” megható elbeszélése, azt gondolom mindenki számára sokat mondó, lélekbe markoló. Egyben egy valóságos problémára is rávetít. Talán nem is gondolunk arra, hogy hányan aggódnak kaktuszaik miatt, ha már ők nem lesznek, és nincs a családban folytatója, vagy nincs örökös, vajon mi lesz a sorsa a növénykének. Sok sikert kívánok a folytatáshoz, és gratulálok az áldozatos munkával megírt kiadványhoz!

LÉVAI Rebeka Margit

Nemrégén kaptam meg a KAKTUSZKÖR-KÉP-et. Nem semmi, jó sokat foglalkozhattál vele. Elég igényes lett, jó minőségű papír, színes, fényes. Nem lehetett két fillér az biztos. A Kaktuszkör-kép címlapfotója szerintem fantasztikus (kedvencem). Nem láttam még ilyen felvételt kaktuszokról.

A kiadvány elég összeszedett, jó hogy sok téma van benne, és minden témának van felelőse kis fotóval megnevezve. Személyesebbé teszi. Nekem az újság első fele tetszik, ahol a “száraz tények” vannak. Szívesen olvasok leírásokat, felfedezéseket stb, de ez az én véleményem. A szépirodalom nem az én műfajom én ahhoz túl tudományos vagyok.

VARGA Zoltán (Bp.)

NEVEZI Jánostól kaptam a KAKTUSZKÖR-KÉP példányát. Vannak benne részek melyeknek örvendek, hogy le lettek írva és így a történeteknek van esélyük a megmaradásra az utókor részére. Más irományok nagyon tetszetek. Érdről Icát már régóta ismerem. Ismeretlenül is üdvözlöm JOKHEL Csabát is. Talán elég idős vagyok, hogy merjek egy tanácsot adni, mert nálunk evvel a dologgal problémák vannak: Igyekezzetek a kaktuszgyűjtő baráti kört fenntartani, mert sajnos az emberek nem tudnak eleget áldozni a baráti körök fenntartásáért.

SZABÓ Gábor Románia, Négyfalu

A Kaktuszkör-kép újságot már többször átolvastam, az elbeszéléseket pedig már korábban a újságból ismertem. Csodálom, hogy minden kaktuszfajra (majdnem) rigmusokat tudtál komponálni, és remek kis verseket írtál.

Nagyon hasznosak az első részben írt szakmai tanácsok, melyek még az idős, tapasztalt gyűjtők számára is tudnak újat mondani, ill. feleleveníteni a régen tanultakat, tapasztalatokat.

A tartalomjegyzéket figyelve kettőtök vállán nyugszik ez az egész kiadvány, rendkívül sokat vállaltatok és az eredmény mellett kellő számú irigyetek is akadt. Én mindenesetre szívből gratulálok a kiadványhoz külsőleg és belsőleg egyaránt, és várom a következő példány megjelenését.

Természetesen a fiad munkájához is gratulálok, ez egy fantasztikus és nagyívű összefogás eredménye. Annakidején amikor én a TIT-ben megismerkedtem KERN Péterrel, rajta keresztül BARTALIS Imrével és az egész kaktuszos társadalommal, így DR. NEMES Lajossal, HUBAI Pistával, SZABÓ Dezsővel, DR. Mészáros Zolival és BOZSING Feri bácsival és még legalább harminc gyűjtővel, akkor, ha nagyon nehezen is, de volt **Kaktuszos élet**. Amint jöttek a sikeres kiállítások, újságok – ha stencilezve is – megjelentek az irigykedők, a széthúzás és az egymás intrikálása.

Tudom, hogy most is sok kaktuszosban hihetetlen ellenérzés és gyűlölet van KERN Péterrel szemben, ennek ellenére én Őt tartom a magyarországi szervezett kaktuszozás megteremtőjének, neki voltak nemzetközi kapcsolatai, idegen nyelveket beszélt és jó szervezőképessége volt. Tudom, hogy a növényei szörnyen néztek ki a Szentháromság utcában – az érdeket akkor még nem láttam –, de egy ember nem lehet jó szervező és botanikus is egyszerre.

Ettől féltelek benneteket, hogy a sikerek kiváltják mások irigységét.

Még egyszer sok sikert kitartás és jó egészséget kívánok a munkátokhoz.

Üdvözlettel:

NOVÁK János

Először is gratulálok hozzá, végre kiteljesedhetnek törekvéseitek egy külön újságban. Erre a jövőben elő kell fizetni?

Jokhel Csaba is írt közben, hogyan és mint történtek a dolgok (A KAKTUSZKÖR-KÉP megjelenésével kapcsolatban – a szerk.). Ennek fényében leginkább neked köszönhetjük az újságot. Szóval részemről köszönöm és reméljük, lesznek még hasonlók.

NYÚL Gábor

Kezembe került a „KAKTUSZKÖR-KÉP” című kiadvány. Számomra érdekes dolgokat találtam benne, ezért kérdezem, hogyan lehet hozzájutni a továbbiakban megjelenő (remélem megjelenő) példányokhoz?

.... Köszönöm gyors válaszát!

Egy kicsit elszomorított, hogy nem lesz több megjelenés, vagy csak nagy sokára, de megértem az Ön által felvázolt okokat is!

Nem tudom – csak gondolom – hogy százezres tétel a megjelentetés, ezt magánérből nem lehet hosszútávon bírni. Itt az a kérdés, van-e akkora érdeklődés, mondhatnám úgy is, hogy felvevőpiac amely – egy konszolidált áron – ezt finanszírozná, illetve valamennyi tőkét is termelne!?

Az Orchidea kiállításon járva találkoztam Icuával (LIBNÁRNÉ) és kaptam Tőle a nálam lévő példányt, nagy örömmel!

Ebben a csúnya jeges-havas-hideg időben kellemes időtöltés volt olvasni minden oldalát, mikor most úgysem lehet (kell) a kaktuszokkal foglalkozni. Egyébként, ha úgy adódna, egy megbeszélés szerinti összeget szívesen megajánlok én is segítségképpen!

HENKEL Béla Budakalászról

A KAKTUSZKÖR-KÉP-et köszönettel megkaptam. Gratulálok hozzá.

Gyors áttekintésem után azt hiszem, az lehet – egyrészt – rá a jellemző, amit Te állítasz, hogy a Világban ilyen összeállítás, ilyen írásmű – nagy valószínűséggel még nem jelent meg. Ha megengeded, az én első észrevételem – remélem, nem tévedek, – hogy Te és Társaidd „nagy kaktuszrajongók” lehettek.

Ezt a véleményemet a „műben” található versekből, viccekből, mesékből alapoztam meg.

Nektek bizonyára kikristályosodott és világos elképzelések, célotok és indítékotok volt, van a “vállalkozás” megvalósításához. Én, így első közelítésben azt hiszem, ez nagyon sok gyűjtő, rendszerező, válogató, csoportosító, egyéb – közös és egyéni munkát igényelt, valamint mindezt, valamilyen logika szerint el is kellett helyezni. Igyekszem tanulmányozni, hogy tudjunk róla érdemben beszélni.

FELFÖLDI Jenő

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy megkaptam az ÉKPK 1. kiadványát. Nagy örömet okoztatok velem. Azóta átlapoztam és találkoztam a saját nevemmel is. Megtisztelő, hogy szerepelek a vendégek között. Arra gondoltam, hogy tagként is szívesen belépnek a körbe. Üdvözlettel:

HERCZEG István

Nagyon jó érzéssel olvastam végig a KAKTUSZKÖR-KÉP magazint. Igazán minden elismerésem a két szerzőnek és nem utolsósorban Kiss Árminnak, aki példamutató munkát végezett.

LIBNÁRNÉ HERCZEG Ilona

A kiadvány alapján gratulálok a tevékenységetekhez. Ettől kezdve nem a tövisek, hanem a virágaik jelennek meg nálam/nálunk a kaktuszok kapcsán. Üdvözlettel:

TARNÓCZI István

Gratulálok a KAKTUSZKÖR-KÉPhez, beolvastam és soha nem hittem volna, hogy Kaktuszokról ennyi mindent és ilyen jót lehet írni!

VARGA Zoltán (Webmester)

Kezdő kaktis révén nagyon megörültem ennek a lehetőségnek! (Facebookon letölthető – a szerk.) Már töltöm is le. Köszönöm a kezdők nevében!

MÓZES Csaba

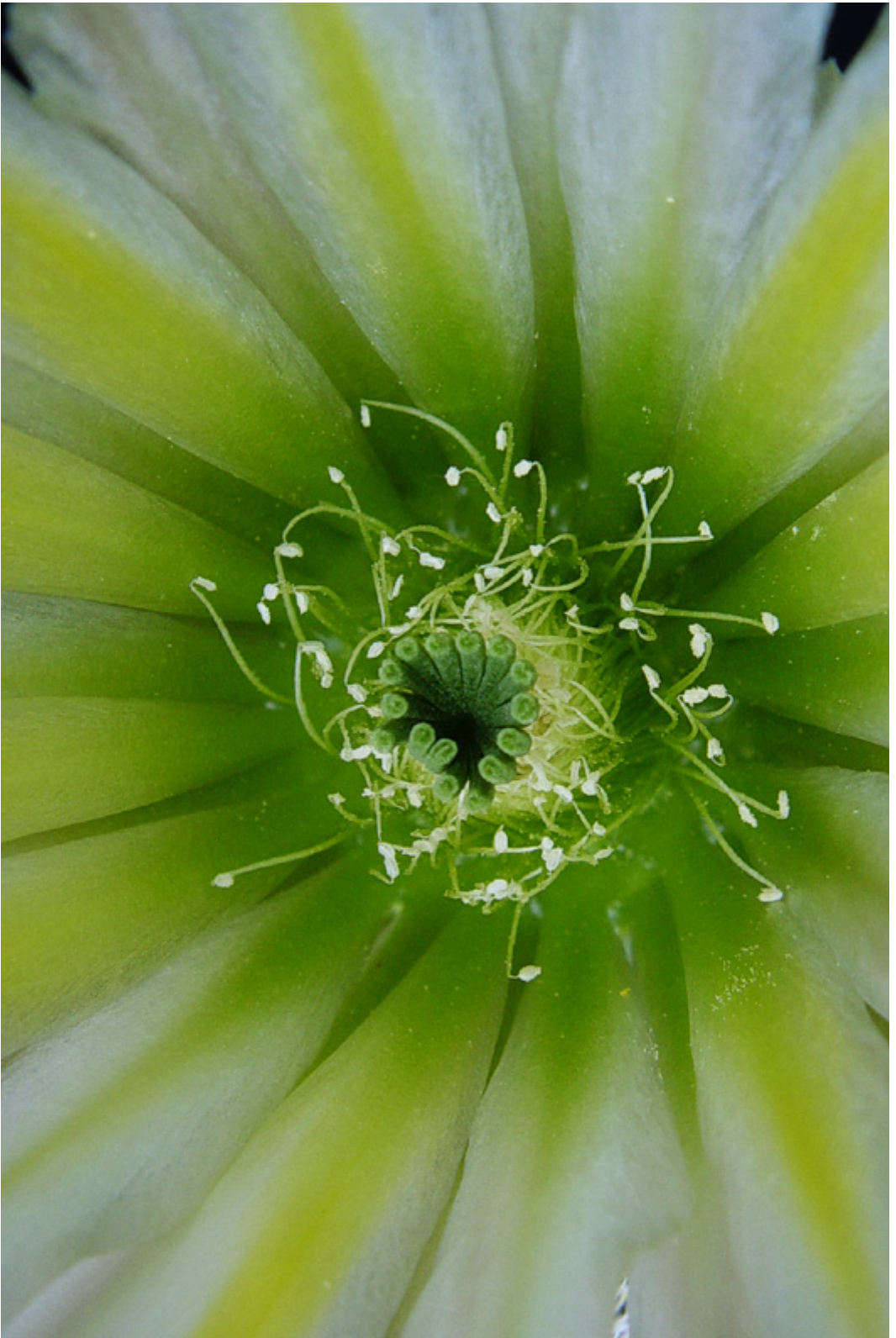
Nagyon tetszik. A könyvek mellett már legalább magazin is van. Bármilyen türelmetlen is vagyok, megérte a várakozást. Természetesen nem csak az általam kattintott rész a legjobb, van benne minden.

FEKETE István

Ez az MKOE érdi csoportjának kiadványa, nem rendszeres, de tenni akarás jelképe!

BÉKEFI József MKOE elnök

Virágos kedvű derűs oldalak

Híja

- Miért nincs illata a legtöbb kaktuszvirágnak?
- Mert semmi sem tökéletes!
- És amelyeknek van illata?
- Az, másban nem tökéletes!

Apróhirdetés

40 éves, virágzó *Echinocactus grusonii* (anyósülés) kaktuszomat elcserélném két 20 éves csinos nőre!

Bicolor

Két virág beszélget a *Gymnocalycium bicolor* tetején:

- Mondd, te miért haragszol rám?
- Azért, mert nem gondoltam volna rólad – a legjobb barátomról – hogy ilyen kétszínű vagy!

Bimbócska

- Mi az átmenet a virágbimbó és a bóbíta között?
- Bimbóbíta!

Csőrkanocsóka

- Milyen edény a kolibri számára a *Cleistocactus* csővirága?
- Kolibrik!

Csúcsérzés

- A kaktusztövisekkel összeszurkált kaktuszgyűjtőnek mi a kaktusz virága?
- Fájdalomdj!

Defloráció

- Mi a különbség a kaktusz virága és az eladott lány között?
- Semmi, mert mindkettő "párta"-tlan!

Duplikáció

- A kis indián kérdezi az apjától:
- Apa, mikor részeg az ember?
 - Akkor kisfiam, ha pl. ott azt a két virágzó oszlop-kaktuszt négynek látja.
 - De apa, az csak egy kaktusz!

Extranszponálás

- A kezdő kaktuszgyűjtő – aki pólóértékesítéssel foglalkozik – elmegy a kertészeti áruházba egy nagyméretű virágcserepet venni.
- Kérek egy XXL-es méretű virágcserepet!

Életadó

- Jean! – Vásároljon nekem két szép, virágos kaktuszt!
- Igen, Uram, de miért pont kettőt?
- Azért, mert a feleségem azt mondta, hogy a fél életét odaadná egy szép virágos kaktuszért!

Libikókád

- Mi a különbség a kaktuszvirág és a férfiaság között?
- Az, hogy a legrövidebb életű kaktuszvirág is csak másnapra kókad le!

Gyűjtőnevek

- Hogyan nevezte el a fanatikus kaktuszgyűjtő a lányait?
- Kaktusz Flóra és Kaktusz Virág!

Hapci

- Milyen élménye lehet egy allergiás gyűjtőnek a kaktuszvirág pollenjeitől?
- Porzasztó!

Harangszó

- Hogyan szól a kezdődő harangvirág?
- Bim-bam-bim-bó!

Hegy-völgy

- Mi a különbség a hegyi növények virágai és a *Mammillaria* virágai között?
- Az, hogy a *Mammillaria* virágok (saját) völgyben nyílnak!

Hímző

- Mi a különbség az arcpúder és a virágorzó között?
- Az, hogy az egyik hintőpor, a másik pedig porhintő!

Hóvirág

- Mi a különbség a kaktuszvirág és a hó között?
- Az, hogy a kaktuszvirág legfeljebb néhány napos, a hó lehet 31 napos is!

Ivarkor

- Mi a legszebb életszakasza a felnőtt kaktusznak?
- A virágkora!

Jókora

- Két kaktuszgyűjtő beszélget egy szuper-marketben.
- Nézd, itt a kertészetükben lehet virágzó kaktuszt kapni.
 - Tényleg?
 - Igen, és a Corához képest jó állapotban van!

Kajándék

- Ketten beszélgetnek.
- Szeretném megajándékozni a kaktuszgyűjtő barátomat születésnapjára és nincs ötletem.
 - Add neki azt a hatalmas virágzó *Opuntia*-dat.
 - Hát nem érted? Ajándékozni akarom, nem büntetni!

Kaktuszszex

- Mi a kaktuszvirág beporzása ógörögösen?
- Kaktosz!

Kaktusztartás

- Két régi ismerős találkozik a kaktuszvásáron. Az egyik egy szép, nagy, virágos kaktusszal a kezében megkérdezi a másikat, akinél épp semmi sincs:
- Maga is tart kaktuszt?
 - Most per pillanat nem.
 - Ezt hogy érti?
 - Épp az imént ejtettem le!

Kaktuszvirág

- Képzeld, a feleségem egy idő óta olyan, mint egy kaktusz.
- Ezt meg hogy érted?
- Úgy, hogy az év 365 napján szűrös tekintetű, és csak 1-2 napon át van virágos kedvében!

Kaktuszvirágrekord

- Mi az? 25 cm hosszú, 7 cm átmérőjű és megigézi a nőket?
- ?
- Az *Echinopsis* virága!

Kehelyke-hely

- Mi az areola (tövispárna) a statikus kaktuszgyűjtő számára?
- Virágtartó!

Kéjkény

- Mi a mesterséges megporzás pl. kaktuszköznél?
- Nemi erőszak!

Kisvirág

- Hogy hívják a kicsi termésű kaktuszvirágot?
- Gyümölcs-ke-hely!

Látnivaló

- Mi a különbség a virágzó *Turbincarpus valdeianus* kaktusz és a modern televízió között?
- Semmi, mert mindkettő röviden színes Tv!

Leül

- Jean! Miért van fölül a kaktusz virága?
- Mert alul van a kaktusz, Uram!

Nemes

- Biológiaórán a tanító néni kérdezi Móríckát.
- Mondd, Mórícka, mi a különbség a virágzó kaktusz és a nő között?
 - Az, tanító néni, hogy szinte minden kaktusznak a legvonzóbb része a legláthatóbb és a leghozzáférhetőbb helyen van!

Más tollával

- A gyűjtő beszélget egy társával.
- Képzeld, lesz a városunkban kaktuszkiallítás, és én is szeretném kiállítani a saját kaktuszaimat. – Nem tudnál segíteni?
 - Sajnos nem érek rá, más programom van.
 - Nem úgy!
 - Na, mondd, mi kell? – Asztal, drapéria, dekoráció?
 - Á, dehogyl! – Sok szép, ritka, de virágzó kaktusz!

Metafora

- A kaktuszgyűjtő felesége romantikus hangulatban kérdezi kaktuszimádó férjét:
- Drágám, szerinted milyen a szerelem?
 - A szerelem olyan, mint a kaktusz virága.
 - És milyen a házasság?
 - Olyan, mint az idős tövises kaktusz virág nélkül!

Méhenkórász

- A kaktuszkertészhez bemegy egy vevő és kér egy kaptár méhet.
- Méhet??? – kérdezi a kertész.
 - De mi méheket nem is árulunk.
 - Akkor kérek egy üveg mézet.
 - Nézze, mi mézet sem árulunk.
 - Nem? – De akkor miért van az a rengeteg méh a kaktuszvirágokon?

Méhezés

- Mórícka, miért a méhek porozzák a kaktuszvirágokat is? – Kérdezi a tanító néni.
- Azért – mondja Mórícka, mert a porok mégsem méhezhetnek!

Műszextett

- Két kaktuszvirág beszélget, miközben a gyűjtő porozza őket!
- Mi a fenét élvez ezen a gyűjtő?
 - Mire a másik:
 - De az minket miért érdekel?

Napvirág

- Mi a neve a nem éjjel virágzó kaktusznak?
- Nap Pali!

Göngyöleg

- Kérem ezt a cserepes kaktuszt!
- Papírban vagy zacskóban?
- Virágcserepben!

Némi

- Mi a különbség a *Gymnocalycium sanguiniflorum* (*baldianum*) virága és a menses között?
- Semmi, mind a kettő a szaporodással kapcsolatos, piros és kb. 5 napig tart!

Népdal

- A porzógyűrű közepén lévő virágbibéről melyik népdal juthat eszünkbe?
- Körben áll egy kislányka...!

Optimist(v)án

A komótos, 90-es éveiben járó István bácsi vesz egy kaktuszt.

- Ez egy igen hosszan fejlődő faj, még 20 év is beletelhet, mire virágozni fog – mondja az eladó.
- Nem baj, nyugdíjas vagyok, ráérek!

Rozé

- Hogy hívják a piros virágú, pirosas bőrű szukkulens növényt?
- Pirospozsgás!

Pakompert

- Mi az oszlopkaktuszok virágzás előtt fejlődő cephaliuma?
- Szörény!

Pempőpompa

- Mi a méhre tapadt kaktuszvirágot?
- Méhen kívüli terhesség!

Plusz

- Egy kezdő és egy rutinos kaktuszgyűjtő beszélget.
- Mondd, barátom, hogy lehet az, hogy a te kaktuszaid majd kicsattannak az egészségtől, gyönyörűek, szépen virágoznak, gyorsan gyarapodnak?
- Pedig én is öntözöm, permetezem és átültetem az enyéimet.
- Tudod, én nem csak öntözöm, permetezem és átültetem, hanem ápolom, buszgatom és gondozom is őket!

Porok

- Mi a különbség a kaktuszvirág bibéje és a porszívó között?
- Semmi, mert mindkettő a por miatt létezik!

Portalan

- Hogy hívják a kaktuszvirágok elszáradt porzovégét?
- Exportok!

Portál

- Mi a virágkehely?
- Hímportál!

Portárs

- Mi a virágporzás?
- Utódok

Ráfizetés

- A skót elmegy a kaktuszkiallításra. Kiválaszt egy szép virágzó kaktuszt, s kérdezi az eladót:
- Kinek kell fizetni?
- Nekem – mondja az eladó!
- Na, végre egy kaktuszárus, ahol nem nekem kell fizetni!

RenDŐRE

- Két rendőr beszélget.
- Na, hogy megy a kaktuszgyűjtés?
- Hát az megyeget, de a viráguk nagyon problémás.
- Hogyhogy problémás?
- Hát a feleségemnek elég nehezen tudok rólok nőnapra összegyűjteni egy valamirevaló csokrot!

Szagképző

- Mi a különbség a hordókaktusz virága és a kaktuszhold között?
- Az, hogy jobb lenne, ha inkább a kaktuszvirágnak lenne szaga!

Szextett

- Mi a különbség a megporzás és a magános Echinocactus grusonii – “anyósszék” – között?
- Semmi, mert mindkettő egyesülés!

Szélrózsa

- Egy idős és egy fiatal vadászó indián beszélget a sivatagban, ahol körülöttük mindenhol csak virágzó kaktuszmezők vannak.
- Fiam, szerencsénk van, hogy ezeknek a kaktuszvirágoknak nincs illatuk.
- Miért mondd ezt Nagymedve?
- Mert így megtudhatjuk, hogy honnan fúj a szél!

Sziklalakó

- Mexikóban egy turista mászkál a kősvivatagban. Meglát egy táblát: Virágzó kaktuszok eladók!
- Kérdi a mexikóitól:
- Menyibe kerül a kaktusz?
- 10 dollár.
- A turista fizet, mire az eladó felmutat egy megmászhatatlan sziklára:
- Az ott a magáé!

Szintext

- Mi a virágszín tömör leírása?
- Szintézis!

Tőke

- Hogyan szaporodik a kaktuszállomány?
- Négyféle módon.
- Mégpedig?
- Magról, sarjjal, dugványozással és pénzzel!

Szóvirág

Hacsek és Sajó beszélget.

- Te tudod, hogy miből van a kaktuszvirág?
- Kaktuszból.
- Hát persze hogy a kaktuszból, de miből képződik?
- Hát virágbimbóból
- Azt én is tudom, de hogyan képződik?
- Ja, így már értem! Hát mozaikszókból képzik.
- Ezt meg hogy érted?
- Így: viruló ág, vagyis VIR-ÁG!

Szúrzsag

Pistike a vásáron szagolhatja a kaktuszvirágokat, de egyiknek sem éri az illatát. Valamilyiknél hirtelen visszarántja a fejét. Kérdezi a kémiatanára:

- Na, Pistike, mégis találtál illatos virágot?
- Á, dehogya, csak szúrós szagút!

Tan(kak)tusz

Pistike meséli anyukájának:

- Képzeld anya, a tanító néni nem ismeri a kaktuszt.
- Miért mondd ezt Pistike?
- Mert egy virágos kaktuszt rajzoltam, és amikor a tanító néni belenézett a füzetembe, azt kérdezte, hogy ez mi!

Téveszme

Biológiaórán kérdezi a tanító néni a kaktuszgyűjtő fiától:

- Pistike, miért porozzák a méhek pl. a kaktuszvirágokat?
- Hááát ... ööö ... - Tanító néni, de én ezt nem így látom.
- Hát hogyan?
- Szerintem a virágok porozzák a méheket!

Torokkúra

Pistike! – Miért locsolod forró teával azt a szerencsétlen *Astrophytum capricorne*-t?

- Meg szeretném gyógyítani – mondja Pistike.
- Miből gondold, hogy beteg?
- Nézd, anya, milyen tűzpiros a virág torka!
- Na és?
- Biztos torokgyulladás van!

Triág

- Mi az összefüggés a flóra, a spárga és a moly között?
- Az, hogy a flóra virág, a spárga csirág, a moly kirág!

Virágária

- Mit csinál a dalos kedvű *Mammillaria*-gyűjtő, amikor virágzó kedvenceivel foglalkozik?
- Mammilláriázik!

Óvszer

A tanító néni felelteti Móríckát.

- Móricka, miért jobb, ha mesterségesen terméke-nyítik meg a kaktuszokat?
- Azért, mert így nem szurkálják össze egymást!

Túlköltekezés

A skót család sétál a kaktuszkiallításon.

Meglátnak egy gyönyörűen virágzó kis kaktuszt. Elhaladnak mellette, a kisfiú még egyszer látni akarja és visszanéz.

Az apja lekever egy nagy fülest neki.

– Nem megmondtam, hogy ne pazarolj!

Utánpótlás

A virágboltban egy vevő karácsonyi kaktuszt kér.

- Sajnos nincs semmilyen kaktuszunk, de broméliát tudok adni.
- Nekem az nem jó, mert a főnököm 1 hónap után holnap érkezik haza, és hogyan magyarázom meg neki, hogy a távolléte alatt a rám bízott karácsonyi kaktuszból bromélia lett!

Utódlás

Biológiaórán a kaktuszgyűjtő kisfiától kérdezi a tanító néni:

- Mondd, Pistike, mi a virág?
- Magfelelős!

Válságvég

A rutinos kaktuszgyűjtő kérdezi a kezdőt:

- Na, hogy van az a virágzó kaktusz, amit nemrég kaptál tőlem?
- Már túl van a krízisen.
- Hogyhogy?
- Elpusztult!

Vásárfia

Hazamegy a kaktuszvásárból a cigány.

- Képzeld, szerettem volna egy virágzó kaktuszt hozni a névnapodra.
- És miért nem hoztál?
- Mert a kaktuszárusok állandóan engem figyeltek!

Vezércsel

Két kaktuszbarát sakkozik, közben beszélgetnek.

- Láttam nálad több virágzó kaktuszt, amilyen nekem még nincs? Tudnál ajándékba adni legalább egyet?
- Fényeset kérsz, vagy adjak inkább mattot?!

Virágorhüvely

- Hogy hívják a kaktusztermésen található virágmardványt?
- Kaktuszvirágváza!

Virágbajnok

Pistike csodaszép csokor virággal köszönti a nagyit szülinapja alkalmából.

A nagy elérékenyülve megköszöni és hozzáteszi:

- Nem kellett volna Pistike, hiszen úgyis telis-tele van az üvegházam virágzó kaktuszokkal.
- Most már nincs!

Virágcsúcs

- Miért a csúcán van a kaktusz virága?
- Azért, mert a kaktuszát a virág vázának tekinti!

Virágkór

A kaktusz tetején két kehelyvirág beszélget az esőben.

Az egyik:

– Ma van az első születésnapom.

A másik:

– Nekem meg az utolsó.

Egyszerre:

– Na, erre koccintsunk!

Virágnykorgás

- Ki az abszolút hallású kaktuszkedvelő?
- Aki a kaktuszvirág nyílását is meghallja!

Virágnylvántartás

- Milyen a kaktuszon a nyíló virág?
- Naprakész!

Virágóra

- Hogyhogy nálad mindig előbb virágoznak a kaktuszok, mint nálam?
- Tudod, én az óraátállításkor nem egyet, hanem két órát állítok előre!

Zebra

- Miért csíkos némelyik kaktusz virága?
- Mert a tövisruháján keresztül égett le!

Virágtartó

- Mi az, ami nem lehet meg kaktusz nélkül?
- A kaktuszvirág!

Nász(ke)hely

- Mi a kaktuszvirág?
- Szexetthely!

Virágvége

- Mi történt a csokorra rádólt oszlopkaktusszal?
- Virágba borult!

Virágok

A tanító néni biológiaórán kérdezi Móricket.

- Mondd, Móricka, mi a különbség a nők és a kaktuszok között?
- Semmi, tanító néni, mert a nőknél is és a kaktuszoknál is, csak a szaporítószervük szebb!

Vacokolás

- Mit csinálnak a virágorok?
- Bibelődnek!

Visszó

A kiállításon a rendőr felesége hosszan gyönyörködik egy virágzó kaktuszban. Egy idő után a rendőr már unja és megkérdezi:

- Nem szép?
- Éppen fordítva!
- Hogyhogy – pész?!

AlbeFlorianus

- Milyen egy igazi fradista kaktusza?
- Gömbölyű, zöld testű és fehér virágú!

Írta: Kiss Csaba

A KAKTUSZ VIRÁGA

		B		L		J		M				S
	1			44		42		40		K	38	37
	A						I					
		2		B	43		41		39		36	
								L		Á		C
K	3											35
			T									
			4							34		
	E									E	H	
	5											33
			L							É		
			6							32		
V	7										E	
			L								31	
			8							M		
										30		
A												
9												
												29
										A		K
										28		
			10									
	T	F									Z	
	11											27
			F									
			12									
L												
												25
			14		C		Ó		Ú			E
					17		19		21		23	
B		A	S		S			E		É		A
15			16		18			20		22		24
											V	

- DÉL-AMERIKAI ORSZÁG
- FÜGGESZTENE
- LE A ELŐTTE
- NÉGYSZÖG
- KÉTKEDŐ
- MESEBESZÉD
- NYÍLIK
- FÁVAL LEÜT
- A REJTVÉNY CÍMÉBEN VAN
- SZALADGÁLNI
- GYÖMÖSZÖLŐ
- GERJESZT
- MEGSZÜNTET, KIVÉGEZ
- KUTYAFUTTA
- MERÉSZSÉG
- ... BITANG EMBER
- ÖSSZEESKÜVŐK
- VERSELŐK
- RÉGI ZAMATOK
- ÉTLAP VÁLASZTÉK
- ELINDULÓ
- FÉMEDÉNY
- VISSZAFELE: 3. MŰSZAKBAN DOLGOZÓ
- TÚRÓ ALAPANYAG
- TÚRI
- MULATÓ
- HANGOSSÁG
- HORDÓVAL MÉREGETŐ
- MTK SZÍNE
- FULLÁNKOS ROVAR
- ENNEK ... (MÉGIS)
- ÚJÉV NAPJA
- VITÉZ LOVAS
- VISSZAFELE: VALAHA
- BŐRPASZTA
- KÜLÖNLEGES ÉDESSÉG
- GYORSASÁG
- KÉPMUTATÓ
- PILLANGÓ KERGETŐ
- UTÓLAG
- TÖRÖKORSZÁG LEGNAGYOBB VÁROSA
- MEGFELELŐ KONZISZTENCIÁJÚ
- NÖVÉNYTAN
- VÍZZEL TAKARÍTATÓ

Az egyes négyzetek megfejtéseinek első betűjét előre beírtuk.

ÉSZ 55° 00' - D SZ 55° 00'

MUNDUS CACTORUM

